

MASARYKOVA UNIVERZITA
Fakulta sportovních studií
Katedra atletiky, plavání a sportů v přírodě

Trénink ve sportu psích spřežení

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce:
PaedDr. Jan Ondráček, Ph.D.

Vypracovala:
Bc. Tereza Zemanová
2. roč., N-TV TV 45

Brno, 2009

Děkuji PaedDr. Janu Ondráčkovi, Ph.D. za ochotu a cenné rady při zpracování diplomové práce.

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použila jen literaturu uvedenou v seznamu literatury a souhlasím, aby práce byla uložena na Masarykově univerzitě v Brně v knihovně Fakulty sportovních studií a zpřístupněna ke studijním účelům.

.....

OBSAH

ÚVOD	6
1. TEORETICKÁ ČÁST	7
1.1 Historie sportu psích spřežení.....	7
1.1.1 Zahraničí.....	7
1.1.1.1 Velké polární objevy.....	8
1.1.2 Bývalé Československo.....	9
1.2 Plemena tažných psů.....	11
1.2.1 Plemena s průkazem původu – Severská plemena.....	11
1.2.2 Plemena bez průkazu původu.....	16
1.3 Trénink.....	19
1.3.1 Tréninkové a závodní prostředky.....	19
1.3.2 Způsoby zacvičení psa.....	27
1.3.3 Pes v týmu.....	29
1.3.4 Trénink zacvičeného psa.....	30
1.3.5 Postup při jednotlivé tréninkové jízdě.....	31
1.3.6 Morfofunkční charakteristika závodního psa.....	32
1.4 Závody.....	34
1.4.1 Závodní disciplíny.....	34
1.4.2 Rozdělení závodů.....	35
1.4.3 Kategorie.....	36
1.4.4 Uznávaná závodní třídy a jejich kategorie.....	36
1.4.5 Závodní řád.....	37
1.4.6 Přehled závodů v ČR, sezóna 2008/2009.....	39
1.4.7 Popis vybraných závodů.....	41
1.4.7.1 Česká republika.....	41
1.4.7.2 Významné zahraniční závody.....	51
2. CÍL A ÚKOLY PRÁCE	55
3. PRAKTICKÁ ČÁST	56

3.1	Popis a charakteristika měřeného spřežení.....	56
3.2	Trénink září.....	57
3.3	Trénink říjen.....	63
3.4	Trénink listopad.....	69
3.5	Trénink prosinec.....	76
3.6	Trénink leden.....	82
3.7	Tréninkové období září – leden.....	85
3.8	Šediváčkův long.....	85
DISKUSE.....		86
ZÁVĚR.....		87
RESUMÉ.....		88
POUŽITÁ LITERATURA A INTERNETOVÉ ZDROJE.....		89

ÚVOD

Sport psích spřežení je v České republice poměrně mladá disciplína – vždyť první oficiální závody se konaly až v roce 1985. Od té doby došlo ke značnému rozvoji, nejen co se týče dostupnosti a možnosti kvalitního vybavení a vhodných psů, ale i co se týče zájmu o tento sport.

V dnešní době je sport psích spřežení poměrně hodně rozšířená disciplína, což dokazuje velké množství pořádaných závodů a velká účast závodníků na nich. Důvodem je, kromě jiného, i to, že sport psích spřežení poskytuje řadu různých variant disciplín, takže každý, kdo má vztah ke sportu a ke zvířatům, zde může najít to, co mu nejlépe vyhovuje.

Sport psích spřežení je možností, jak skloubit sportovní činnost, pobyt v přírodě a lásku ke psům. Je ovšem nutno podotknout, že v sobě skrývá velkou odpovědnost za čtyřnohé společníky a také určitá životní omezení. Ovšem z vlastní zkušenosti víme, že i přes určité nesnáze rozhodně stojí za to tento krásný sport provozovat.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 HISTORIE SPORTU PSÍCH SPŘEŽENÍ

1.1.1 Zahraničí

V severských oblastech se používá pes v zápřahu po celé generace a jelikož je v člověku zakořeněna soutěživost a touha po vítězství, již v dávných dobách se lidé snažili změřit své síly a svůj výkon i v tomto sportovním odvětví. O závodech v dnešním slova smyslu hovoříme ale až v období zlaté horečky na Aljašce. V roce 1908, ve městě Nome, byl založen první klub saňových psů, který také pořádal první oficiální závody „ All Alaska Sweepstakes “. Pozornost veřejnosti upoutalo nasazení saňových psů při epidemii záškrtem v roce 1925. Dvacet spřežení vezlo štafetovým způsobem očkovací látku z Nenana do Nome. Cesta byla dlouhá 674 mil a podařila se zdolat za neuvěřitelných 27,5 hodiny. Asi nejznámější postavou z této záchranné akce byl již tehdy úspěšný závodník Leonhard Seppala se svým vůdčím psem Togem, o kterém mluvíme v souvislosti se systematickým chovem sibiřských husky. Leadrem posledního spřežení v této záchranné štafeti byl pes Balto, jemuž byl na památku všech tehdy nasazených psů postaven pomník v newyorském Central – Parku [7, 10].

Po druhé světové válce dochází v USA k dynamickému rozvoji saňového sportu. Bylo založeno několik organizací, které kromě sdružování zájemců o tento sport pořádaly také mnoho závodů, z nichž nejznámější jsou „ Open North American Championship “ ve Fairbanksu, „ Fur Rendez Vous “ v Anchorage a „ World Championship “ v Laconii [7].

Mezinárodní organizace ISDRA (International Sled Dog Racing Asociation) byla založena roku 1966 a vzala si za úkol rozšířit sport psích spřežení po celém světě. V té době začal tento sport nabývat na popularitě i v Evropě. V roce 1972 se konaly první velké oficiální evropské závody v Latropu, o rok později pořádal závody i německý klub. První mezinárodní závody se na evropské půdě jely v německém Todtmoosu v roce 1975. Od té doby se sport psích spřežení rozvinul natolik, že v převážné většině zemí se koná i několik závodů každý víkend v období podzim až jaro. Nejaktivnější

jsou v tomto ohledu pořadatelé Německa, Rakouska, Francie, Švýcarska, Itálie a skandinávských zemí [7].

1.1.1.1 Velké polární objevy

Historie sportu by byla neúplná, pokud bychom nezmínili velké polární výpravy, při nichž byla pomoc saňových psů neocenitelná a bez nichž by vůbec nebylo myslitelné polární výpravy zdárně podniknout.

Dobytí Jižního pólu

V souvislosti s Jižním pólem jsou nejvíce známy dvě osobnosti, a to kapitán Robert Scott a Roald Amundsen. Robert Scott se snažil pól dobýt pro Anglii a poprvé se o to pokusil v letech 1901 – 1904. S lodí Discovery se dostal do vzdálenosti 920 km od cíle. Po návratu do Anglie se ihned začal připravovat na druhý pokus. Druhá výprava do Antarktidy začala v roce 1910. Přesto, že Scott znal antarktické podmínky, dal před psy přednost poníkům a nedokonalým pásovým traktorům, což, jak se později ukázalo, bylo chybné rozhodnutí [2,3].

Nor Roald Amundsen začal téměř ve stejné době, jako Scott, připravovat výpravu. Od slavného Nansena dostal loď Fram. Jeho posádka sestává ze sedmnácti mužů a jednadvadesáti tažných polárních psů. Vyplouvá dva měsíce po Scottovi a přistává u Rossovy bariéry, kde buduje základní tábor. Z něho 7. září 1911 vyrážejí šestery saně po dvanácti psech. Ovšem kvůli nepřízní počasí se musí vrátit. Na druhý pokus vyráží už jen čtyři spřežení. Směřují k jihu a mají před sebou 3000 km dlouhou cestu. Se zmenšujícími se zásobami se začínají zabíjet psi, jež lze postrádat. 15. prosince 1911 jsou u cíle, což znamená 1500 km za šest dní. Cesta zpět je ještě rychlejší, zvládnou ji za 39 dní [2,3].

Scott, který vyrazil na cestu 11 dní po Amundsenovi, není ve své cestě úspěšný. Motorové saně se pokazily, poníci umírají. Jen podpůrná skupina se psím spřežením je úspěšná. Ovšem Scott se psy při předzásobení dep vůbec nepočítal, proto i ta musí skončit. Jižní pól sice s vypětím všech sil dobyl, jako druhý, ale na cestě zpět, spolu s ostatními, umírá [2,3].

Dobytí severního pólu

Ing. Robert Peary a dr. Frederic Cook získali své první polární zkušenosti společně v letech 1892 – 1893, kdy prozkoumávali severní Grónsko. Již zde ocenili pomoc domorodých Eskymáků a jejich psů. Peary se dvakrát neúspěšně pokusil dobýt pól od Grónska. Dne 18. března 1908 se k pólu vypravil Cook. Dvoje saně táhlo 26 psů. A za průvodce si vybral domorodce. 21. dubna 1908 byl pól dosažen [2,3].

Počátkem léta 1908 vyplula Pearyho loď Roosevelt, se kterou se dostal až k mysu Sheridanovu. Odsud budoval předsunutá depa. Pomáhalo mu padesát eskymáků a dvěstěšedesát psů. Dne 15. února vyrazily z mysu Columbia první skupiny, které měly razit cestu. 26 saní a 140 psů bylo v pohybu. Údajně 7. dubna pólu dosáhl a vydal se na zpáteční cestu [2,3].

1.1.2 Bývalé Československo

V bývalém Československu se první oficiální závody konaly v roce 1985 v Peci pod Sněžkou. V následujícím roce se o pořádání závodů dělily již dva kluby : Klub českého horského psa a Klub chovatelů severských psů. Je nutno dodat, že již před prvními oficiálními závody zde bylo mnoho rekreačních sportovců, kteří se o tento sport zajímali. Nemalým přínosem byla návštěva zkušených německých musherů v roce 1984. Byli to Gert Bittl, Ludwig Binzer a Hans Henkel, kteří uspořádali jakési školení a umožnili jízdu na tréninkových vozících s osmi a deseti spřeženími. Tehdy bylo v bývalém Československu ještě málo psů rasy sibiřská husky, tudíž zájemci o tento sport mívali maximálně tři psy [3,7].

K rozvoji tohoto sportu přispěli v dalších letech dva Rakušané, Heribert Brochier a Karl Heinz Luschützky, svou přednáškovou a instruktážní činností. Urychlili tak vstup do mezinárodních organizací a napojení na evropský a světový trend [3,7].

V dalších letech rostl počet jak závodníků, tak i závodů. Již od počátku se jezdilo dle závodního řádu ESDRA (Evropská asociace sportu psích spřežení), což umožnilo založení České asociace sportu psích spřežení (ČASPS) v roce 1989. Tato organizace je určena pro zájemce o saňový sport bez omezení plemene. Věnuje se rozvíjení sportovní činnosti. V následujících letech se stala členem ESDRA a Mezinárodní federace sportu psích spřežení

(IFSS). Prostřednictvím IFSS je členem Světové federace sportů (AGFIS) [7].

Byla založena i druhá organizace a to Český musherský svaz klubu severských psů (ČMSKSP) pro závodníky s čistokrevnými severskými psy. Je členem mezinárodního svazu FISTIC. Obě české organizace jsou sdruženy do Svazu sportu psích spřežení ČR (SSPSČR). Spolupráce mezi nimi je na nebývale vysoké úrovni [7].

1.2 PLEMENA TAŽNÝCH PSŮ

1.2.1 Plemena s průkazem původu - Severská plemena

Sibiřský husky (používaná zkratka SH)

Historie plemene

Domovinou sibiřského husky (obr.1) je východní Sibiř, kde byli chováni kočovnými kmeny Jukagirů mezi řekami Kolymou a Janou. Na pobřeží Severního ledového oceánu a v oblasti Beringova průlivu je nalézáme u kmenu Čukčů, ale také u obyvatel Kamčatky. Jelikož se jednalo o kočovné kmeny žijící v drsných podmínkách, které veškerý svůj majetek vozily stále sebou, vlastnictví saňových psů bylo pro jejich život téměř nezbytné [9, 14].

Západnímu světu byli sibiřské husky představeny ruským kupcem Goosakem, který psy přihlásil do závodu psích spřežení na Aljašce. Soupeři, zvyklí na větší a mohutnější aljašské malamuty, nedávali spřežení žádnou šanci. Jaké ale bylo jejich překvapení, když Goosak se svým spřežením všechny porazil. Vzápětí začal obchod s tímto plemenem mezi Sibiří a Aljaškou, o záměrném čistokrevném chovu však nemůžeme hovořit. O počátku systematického chovu hovoříme v souvislosti s Norem Seppalou, kterému v roce 1914 zůstalo množství Amundsenem zakoupených a v důsledku válečných událostí neodebraných psů, kteří byli původně určeny pro expedici. Se Seppalou se pojí také známá záchranná akce města Nome před epidemií záškrtu. Jeho spřežení se sibiřskými husky bylo jedno z mnoha, které pomohlo město zachránit [9, 14].

Popis plemene

Je to středně velký pes, výška se pohybuje v rozmezí 51 – 60 cm, váha v rozmezí 15 – 26 kg. Od aljašského malamuta se liší nejen velikostí a silou, ale i barvou očí, která může být hnědá, modrá nebo může být každé oko jinak zbarvené. Sledujeme u něj souměrnou, kompaktní stavbu těla, hustou srst, huňatý ocas a vztyčené uši. Ocas nosí nad hřbetem ve tvaru srpu, ale ne stočený. Stavba těla předurčuje huskyho pro jeho úkol, tedy převážně lehčí náklady na saních na delší vzdálenosti. Přípustné jsou všechny barvy od černé po čistě bílou [9, 33].

Sibiřský husky je přátelský, mírný, ale temperamentní smečkový pes. Není agresivní vůči člověku ani vůči psům. Je absolutně nevhodný na hlídání, stejně jako aljašský malamut. Takřka neštěká, umí ale výt. Díky svému původu, kdy se musel o sebe většinou postarat sám, mu zůstala velká dávka svěhlavosti a sebevědomí, ale i skromnosti. Navzdory jeho učenlivosti není snadno vychovatelným psem. Problémem je zejména drůbež a také to, že prakticky nemůže být puštěn z vodítka. V té chvíli totiž nastupuje jeho lovecká a běžecká vášeň. Stejně jako ostatní severská plemena je smečkovým psem, proto je vhodné chovat ho s více psy [9, 33].

obr.1: sibiřský husky

Grónský pes (používaná zkratka GP)

Historie plemene

Patří k velmi starému plemenu eskymáckých psů. Spolu s Eskymáky – Inuity připutovali z Asie na ostrov Grónsko zhruba před čtyřmi tisíci let. Inuité psy používali k tahu mnohdy až 500 kg těžkých saní na kterých přepravovali svůj majetek a také k lovu. Do saní byli zapřaháni vějířovitým způsobem – každý pes byl zvlášť přivázán dlouhým úvazem k saním, proto se při tahu pohybovali vedle sebe. Pouze vůdčí pes měl úvaz o něco delší, aby se pohyboval před ostatními psy. Tento způsob se používal kvůli lepšímu rozložení váhy, spřežení se totiž často pohybovalo po ledě. Dalším důvodem

byl lov – při spatření lovného zvířete se dali psi jednoduše odříznout, aniž by se muselo zastavovat spřežení [14].

Grónští psi byli nuceni tvrdě pracovat i při více než padesátistupňových mrazech a díky tomu se vyvinuli ve velmi odolné plemeno. Inuité záměrně přikřížovali do svých psů arktického vlka a to tím způsobem, že u zabitého soba nechali přivázanou hárající fenu. Štěňata z tohoto spojení třídili a nechávali pouze ty méně divoká. Tímto způsobem dodali grónským psům odolnost a smečkový pud. Také posílili přirozené instinkty psů, takže psi lépe vycítili nebezpečí, jako byl praskající led či zasněžená průrva. Grónský pes je vyjímečný tím, že je ve své domovině používán ke stejným účelům jako v minulosti, tedy k tahu a lovu. V Grónsku žije jen toto plemeno [14].

Popis plemene

Grónský pes (obr.2) je velmi silný polární špic. Je to středně těžký pes s delšími nohama než má aljašský malamut a se silnější kostrou než má sibiřský husky. Srst má krycí s podsadou, která je na hlavě a končetinách poměrně krátká, na trupu delší a bohatší. Výškově je omezen minimální kohoutkovou výškou, která činí 55 cm u fen a 60 cm u psů. Barva je bez omezení, jediné, co není pro další chov přípustné, je albinismus. Povahu má přátelskou, ale je potřeba důslednost ve výchově [31].

obr.2: grónský pes

Samojed (používaná zkratka S)

Historie plemene

Jméno získal od kmene Samojedů, obývajících tundru u Bílého moře. Samojedi (obr.3) byli kočovným kmenem, chovali soby a psy používali zejména k lovu a hlídání stád. Pokud kočovali, zapřahali samozřejmě psy. Srst psů používali k výrobě oděvů. Samojedi, na rozdíl od ostatních severských plemen, nebyli odkázáni sami na sebe, sedávali se svými majiteli u ohně a sdíleli s nimi i lože [9, 14].

Ještě počátkem 19. století byli samojedi mimo svou domovinu vzácností. Jako první dovezl samojeda Angličan Kilburn – Scott v roce 1889. Jeho chov se stal základem všech dalších chovů v Evropě. Z Anglie dochází k šíření samojedů na kontinent. První samojed registrovaný v Americe, byl roku 1906 Moustan of Argentau. Daroval ho carův bratr Nikolaj princezně de Montyglion. Ta získala další samojedy od Killburna – Scotta a stala se zakladatelkou chovu v USA [14].

Popis plemene

Je to elegantní bílý arktický špic střední velikosti. Budí dojem síly, vytrvalosti, šarmu, poddajnosti, důstojnosti a sebevědomí. Je přátelský, pozorný a živý. Lovecký pud je u něj, na rozdíl od ostatních severských plemen, velmi slabý. Jeho barva je čistě bílá, krémová nebo bílá se světle hnědou. Má srst s podsadou, přičemž podsada je krátká, jemná a hustá, zatímco krycí srst je delší, hrubší a rovná. Srst má vytvářet límec kolem krku a ramen. Výška psa v kohoutku je 57 cm, feny 53 cm [32].

obr.3: samojed

Aljašský malamut (používaná zkratka AM)

Historie plemene

Za existenci tohoto plemene vděčíme národu Inuitů zvanému Mahlemiuti. Mahlemiuti osidlovali oblast kolem řeky Anvik na Aljašce a chovali velké saňové psy – malamuty. Do saní byli psi zapřaháni za sebou ve dvojicích a vůdčí pes běžel sám v čele spřežení. Psi, jejichž síla a vytrvalost byla známá, sloužili při dopravě potravin do vesnic [8, 10, 14].

Nové využití pro tyto psy nabídla kolem roku 1896 Zlatá horečka na Aljašce. Stále více Evropanů proudilo na Aljašku a do Kanady a bylo potřeba použít nákladní zvířata. Oslové a muly byli pro tuto oblast nevhodní, naproti tomu malamuti byli pro tuto úlohu přímo předurčení [8, 10, 14].

V letech 1909 – 1918 se staly velmi populární závody psích spřežení. Malamuti (obr.4) jsou ale pro tyto závody příliš pomalí, docházelo tedy ke křížení různých plemen saňových psů. Tím pádem hrozil zánik tohoto psa. Obdivovatelé těchto „lokomotiv Severu“, jak se jim přezdívá, se vydali do odlehlých vesnic Mahlemuitů, aby získali čistokrevná zvířata. Právě tato zvířata se stala základem pozdějšího chovu [8, 14].

Popis plemene

Psi dosahují výšky v kohoutku zhruba 63,5 cm a hmotnosti přibližně 40 kg. U feny je to kolem 58,5 cm a 35 kg. Je to silný a mohutně stavěný pes s hlubokým hrudníkem a silným, dobře osvaleným tělem. Srst je hustá s tvrdou krycí srstí dostatečné délky a dobře překrývá hustou podsadu. Obvyklé barvy srsti jsou přes světle šedou, černou, sobolí až po červenou. Jediná jednotná povolená barva je bílá [8, 10, 30].

obr.4: aljašský malamut

1.2.2 Plemena bez průkazu původu

Evropský saňový pes (používaná zkratka ESP)

Historie plemene

Historie tohoto plemene není příliš dlouhá. Pochází z Norska, kde byl také poprvé představen na závodech. Původně byl používán pro skijöring a pulku, nyní má využití i ve spřežení [12].

Evropský saňový pes je vyšlechtěn z německého krátkosrstého ohaře, pointera (skupina anglických ohařů) a greyhaunda (chrti). Díky rozmanitosti předků není snadné definovat toto plemeno. Obecně platí, že ESP (obr.5) je tažný pes, který má po předcích více než padesátiprocentní podíl německého krátkosrstého ohaře nebo pointera nebo kombinaci obou. Zbytek tvoří greyhound nebo aljašský husky [12].

Popis plemene

Nejčastěji se ESP podobá velkému německému ohaři. V kohoutku měří 65 – 70 cm, u fen je výška v kohoutku 60-70 cm. Kůži bývá napjatá se záhyby na hlavě v oblasti čela, srst je krátká, hustá. Na hlavě a uších je srst krátká a

řidčí, na spodní straně břicha bývá osrstění méně husté. Zbarvení je možné jakékoli kromě čistě bílé, tedy např. hnědé, s hnědými skvrnami, tmavě hnědé, černé atd. [12].

ESP je nekonfliktní, mírné plemeno, které se snadno učí a dobře chápe povely. Psi tohoto plemene jsou soutěživí, rychlí, silní a vždy běhají naplno [13].

obr.5: evropský saňový pes

Alaskan husky (Aljašský husky, Alaskan racing dog, Alaskan, používaná zkratka AH)

Historie plemene

Počátky tohoto plemene sledujeme v době Zlaté horečky na Aljašce, kdy bylo do této oblasti dovezeno velké množství psů. Byli dovezeni i psi ze Sibíře, kde byli používáni jako nutný dopravní prostředek. Jedná se tedy o křížence, který byl vyšlechtěn v Americe a Kanadě s výhradním určením pro saňový sport. V základě šlechtění je indiánský vesnický pes a různí psi zvyšující výkonnost, jako jsou např. chrti a ohaři. Postupnou selekcí a šlechtěním vznikl nenáročný, vytrvalý, rychlý, pracovní pes. Záleželo u něj pouze na výkonu, proto neměl a nemá ustálený vzhled [7].

Popis plemene

I přes rozdíly ve vzhledu mají aljašské husky (obr.6) společné základní znaky – štíhlou postavu, obdélníkový rámec, delší tlapu, uši vztyčené nebo sklopené. Často mají masku jako severští psi a modré oči jako sibiřské husky. Někdy vypadají přímo jako sibiřské husky. Existují dva typy – dlouhotraťový (těžší, silnější) a krátkotraťový (lehčí, rychlejší). V Evropě a Americe je to nyní nejvíce zastoupené plemeno, co se závodních psů týče [7].

obr.6: aljašský husky

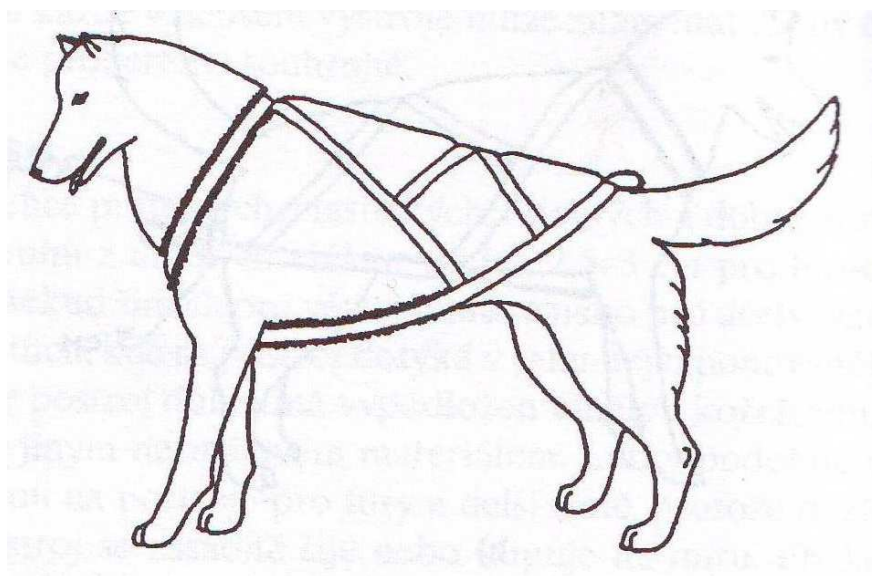
1.3 TRÉNINK

1.3.1 Tréninkové a závodní prostředky

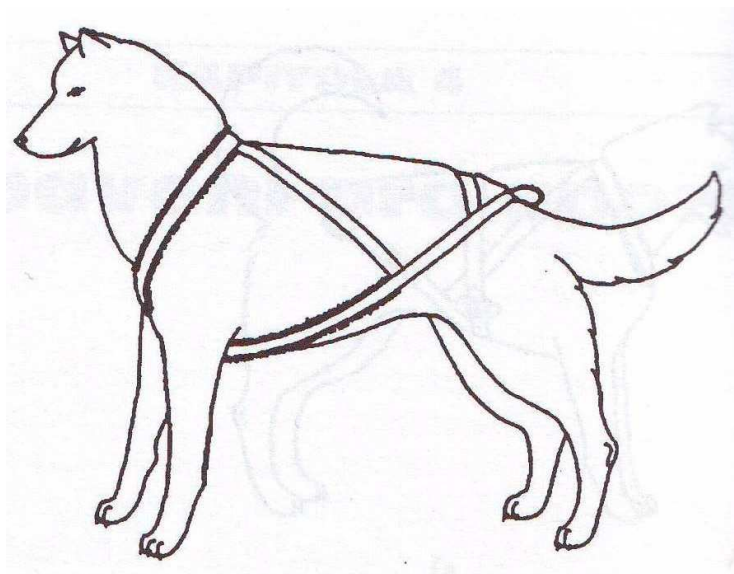
Postroje

Postroje se šijí z nenasákavých, elastických a odolných popruhů z umělých vláken. V místech, kde se postroj nejvíce dotýká těla, je vypodložen umělou kožešinou, neoprenem nebo jiným nesmáčivým materiálem. Postroj se kupuje nebo šije na míru psa. Při koupi se udává obvod krku v místě obojku a délka trupu od kohoutku ke kořeni ocasu. U psa s mohutnější hlavou je vhodné uvést i rozměr hlavy v nejširším místě, neboť by mohly nastat problémy při navlékání postroje. Nejčastěji se používají dva typy postrojů, a to sprintový a postroj pro třídu pulka. Sprintový postroj můžeme použít tzv. s „X zády“ (obr.7), který méně klouže po hřbetě a je vhodný pro pomalejší psy na delší tratě, anebo typ s „volnými zády“ (obr.8), který se hodí pro rychlejší psy, kteří hodně pracují páteří [7].

Dobrý postroj musí na těle psa přesně sedět. Na krku pevně přiléhá, ale nesmí psa škrtit či mu sklouzávat k lopatkám. Konec postroje je u kořene ocasu, aniž by se sesouval na stranu či dosahoval až za tělo. Neměl by psa omezovat, ale zároveň nesmí být příliš volný. Oba tyto nedostatky snižují výkon psa, v horším případě mohou psa i trýznit [7].

obr.7: postroj s X zády

obr.8: postroj s volnými zády

Obojky

U saňových psů se nejčastěji používají polostahovací obojky, které jsou šité ze stejného materiálu jako postroje. Výhodou těchto obojků je větší ovladatelnost psů, např. při zapřáhání. Očko, za které psa připínáme, by mělo být větší z toho důvodu, abychom si nemuseli při manipulaci se psem sundávat rukavice. Je ovšem třeba brát zřetel na psy s převislými ušima, jako jsou např. ohaři, u nichž by příliš velké očko na obojku mohlo způsobit omrzliny na uších [7].

Tažné šňůry

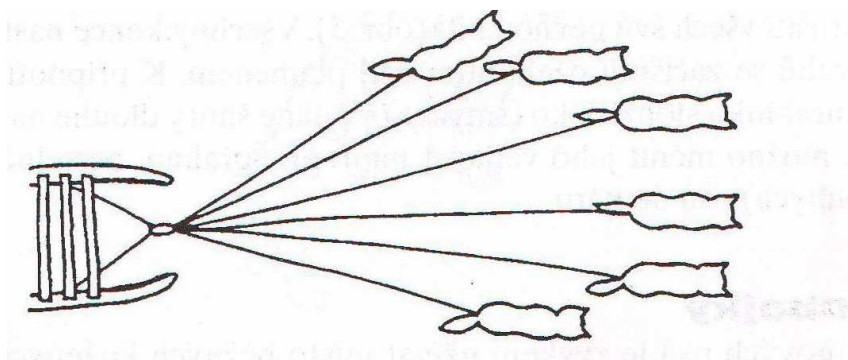
Tažné šňůry bývají vyrobeny z polypropylenového nebo polyetylenového lana, známého taky jako „plovoucí šňůra“ pro windsurfing. Duté šňůry se spojují pevným vplétáním tak, aby vzniklo co nejméně nerovností. Hlavní šňůra bývá silnější, z ní vycházejí odbočky menšího průměru. Je vhodné jednotlivé části šňůr spojit tak, aby se daly různě kombinovat nebo snadno vyměnit v případě poškození [7].

Šňůra se důkladně upíná do oka saňového úvazu. Nejvhodnější je použít horolezeckou karabinu. Na krční šňůry a spojky se používá asi šesticentimetrová čepová karabina a na zádové šňůry taktéž čepová, jen o trochu větší a robustnější. Nejvhodnější jsou karabiny vyrobené z bronzu, protože nezamrzají [7].

Rozlišujeme tři typy zápřahu :

1. Do vějíře (Fan – hitch)

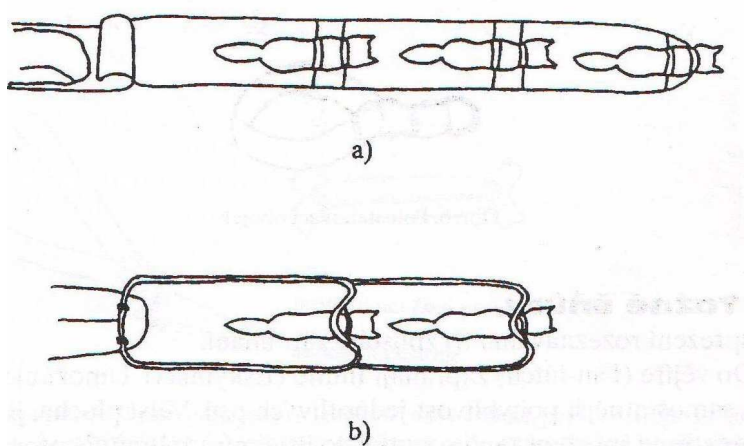
- tímto způsobem zapřahají své psy Inuité v nezalesněných oblastech velkých rovin. Zápřah do vějíře (obr.9) umožňuje lepší pohyblivost psů a díky větší ploše, které spřežení zaujímá, do jisté míry zabraňuje propadání psů do ledu, neboť více rozprostírá váhu celého spřežení. Pro horší ovladatelnost se ovšem na závodech nepoužívá. Dalším důvodem, proč se tento způsob nepoužívá, je i značná šíře spřežení [7].

obr.9: zápřah do vějíře

2. Tandem

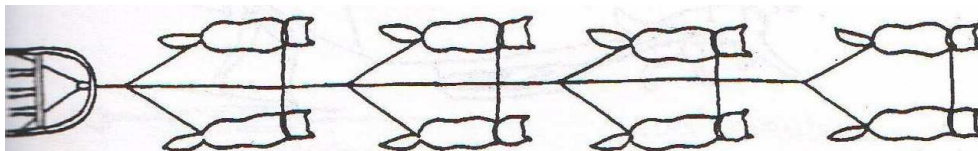
- používá se u třídy pulka a skijöring. V tomto zápřahu jsou psi v postraňcích (obr.10 a) jednotlivě v řadě za sebou před saněmi nebo v ojích (které zároveň zaručují větší bezpečnost psa) před pulkou (obr.10 b). V tomto případě může být v zápřahu i pouze jeden pes [7].

obr.10: tandem; a) s postraňky, b) s oji

3. Nome styl

- nome styl, zapřahání v párech za sebou (obr.11), je starý indiánský způsob, jež se používá na všech závodech dodnes. Jeho velkou výhodou je dobrá ovladatelnost a možnost manévrování v členitém terénu [7].

obr.11: nome styl

Saně

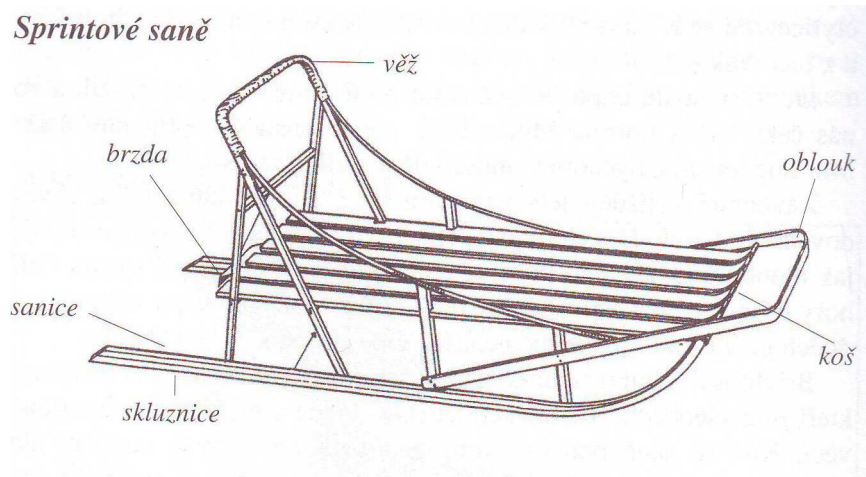
Známe tři druhy saní pro sport psích spřežení, a to lehké sprintové (obr.12), těžší midové a longové-tobogan (obr.13). Inuité používají saně „komatik“, které jsou těžší a bytelnější a které se řídí v sedě [7].

Saně se vyrábějí nejčastěji z ohýbaného jasanového nebo javorového dřeva. Přitom nejlepší dřevěné saně jsou sestaveny z částí zhotovených slepováním dýh. Je ovšem zřejmé, že s vývojem materiálů se saně vyrábějí, kromě ze dřeva, i z nových hmot a kovu [1,7].

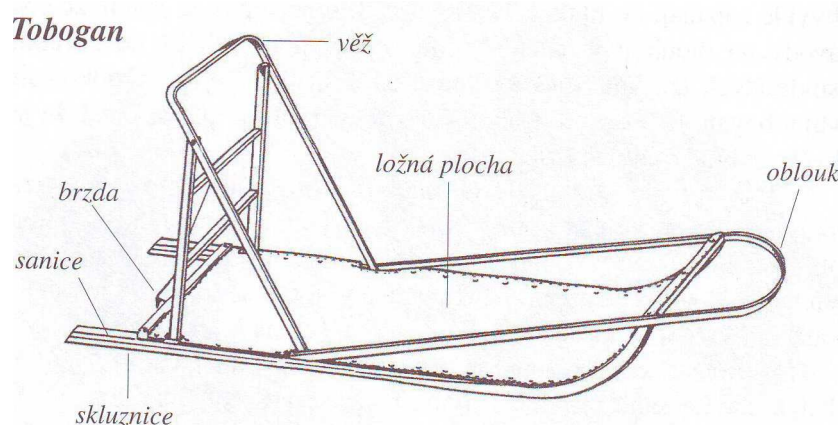
Předpokladem kvalitních saní musí být odolnost, pevnost, stabilita a poddajnost, to vše při zachování co nejnižší hmotnosti. Toho docílíme, pokud při výrobě spojujeme jednotlivé části saní pouze vázáním a čepováním. U kvalitních dřevěných saní by nemělo být při výrobě použito žádného šroubu, ovšem s výjimkou koše (úložné části) či připevnění brzdy. K vázání se používá nylonová či silonová šňůrka [1,7].

Součástí saní musí být i brzda a to buď páková nebo čelist'ová (oblouková, ozubová). Pro malá spřežení stačí brzda páková, čelist'ová je účinnější a vhodná pro větší spřežení. Kromě brzdy vestavěné do saní, tedy kromě pákové a čelist'ové, se používá ještě tzv. „rohožka“, či „dečka“. Jedná se o kus silné drsné gumy o rozměrech asi 30 x 40 cm, který je zavěšen řetízky na věž saní. V případě potřeby ji musher shodí a stoupne si na ni [7].

Nesmíme zapomenout na další součást saní, což jsou skluznice. Skluznice se používají nejčastěji umělé, rychlovýměnné (tzv. QCR systém). Pro delší tratě jsou nejvhodnější skluznice z nerez oceli [7].

obr.12: sprintové saně

obr.13: tobogan

Tréninkový vozík

Tréninkový vozík (obr.14), či jinak „kára“, je tréninkovým prostředkem pro trénink v období, kdy není sníh a zároveň závodním prostředkem pro závody „na suchu“. Jsou dva druhy kár a to tříkolové a čtyřkolové. Tříkolové jsou méně stabilní, čtyřkolové lépe sedí na trati, což je důležité pro větší spřežení. Obecně tříkolové používáme u menšího počtu psů a čtyřkolové u většího. Na závodech je povinnost mít ve třídě šesti psů vozík se čtyřmi koly.[7]

U vozíku jsou důležitá kola, které musí být velmi odolná a nejlépe odpružená. Samozřejmostí je účinná brzda. Vhodné je kromě provozní brzdy mít na vozíku i brzdu tzv. ruční, která umožní trvalé zabrždění a tím zajistí vozík proti rozjetí [7].

obr.14: tréninkový vozík

Stake – out

Pokud jsme na závodech, je potřeba vhodně umístit psy tak, abychom je mohli pohodlně krmit, venčit, napájet a zároveň aby nedocházelo ke vzájemným potyčkám a útěkům. Důležitý požadavek je také vlastní pohodlí psů. Právě k tomu slouží stake – out (obr.15). Jedná se vlastně o ocelový řetěz nebo lanko, z kterého vycházejí odbočky, k nimž jsou připnuti psi. Hlavní řetěz se na obou koncích upevňuje v zemi kovovými tyčemi dlouhými asi 80 cm s navařeným okem, což umožňuje snadnější vyjmutí. Každá odbočka by měla mít na začátku i na konci otočný článek, což zabraňuje případnému namotávání řetězu a tudíž i možnému zranění psa [7].

obr.15: stake - out

Ostatní [7] :

1. Pro úpravu skluznic je třeba voskovací vybavení.
2. Na závodech musíme často ohřívat pití a jídlo pro psy, je tedy nutné pořídit si vařič a nádobu o vhodném obsahu litrů.
3. Je vhodné sebou na závody vozit tzv. „booties“, botičky. Slouží k ochraně tlapky psa na hrubém povrchu a při drobném poranění. Používají se také na delších tratích. Také proto jsou v povinné výbavě longových závodů. Velikost botičky se používá podle velikosti psa. Dnes lze ve specializovaném obchodě koupit čtyři velikosti. Pokud je třeba botičky použít, dáváme je minimálně na dvě končetiny psa, jinak začne kulhat.
4. V povinné výbavě longových závodů je také vak na psa (Dog Pack). Je to pytel z pevné látky, který připevníme na ložnou plochu a věž saní. Uzavřeme do něj psa tak, že mu vyčnívá jenom hlava. Závodník má povinnost do něj umístit psa, který není kvůli zranění nebo jinému důvodu schopen dokončit závod.
5. Psi s krátkou srstí, jako jsou v současné době ESP či někteří alaskáni, potřebují na závodech kabátek – dečku, jinak jim hrozí prochladnutí. Mají jej na sobě celou dobu před startem. Kabátek musí být účelný a pohodlný a musí umožňovat snadné a rychlé svlékání a oblékání.
6. Nesmíme zapomenout na sněžnou kotvu (obr.16) a pomocnou šňůru, které jsou taktéž součástí povinné výbavy saní. Kotva se používá k ukotvení stojícího spřežení nebo k brzdění rukou při prudkých sjezdech. Při jízdě je zavěšena na věži saní nebo uložena v kapsičce. Pomocná šňůra je potřeba, pokud je nucen musher jít ke spřežení. Jeden její konec je připnut na karabinu saňového úvazu a druhý drží musher v ruce. V případě uvolnění spřežení je to tedy jakási „pojistka“.

obr.16: sněžná kotva

7. Pokud se rozhodneme zúčastnit závodů, je důležité vyřešit, jak kromě sebe přepravíme psy. Pokud vlastníme menší počet psů, postačí typ vozu kombi či pick-up, ovšem při větší smečce je třeba pořídit speciální úpravu dodávkového vozu či přívěs (obr.17). Vždy je potřeba prostor rozdělit tak, aby se psi při cestě a odpočinku navzájem nevyrušovali a nezranili. Dno by mělo být tepelně izolováno, k čemuž bezpečně poslouží vrstva slámy.

obr.17: přívěs na přepravu psů

8. Při závodech „na suchu“ je povinná ochranná přilba (samozřejmě s výjimkou třídy canicross).

1.3.2 Způsoby zacvičení psa

Psa zacvičujeme již od jeho raného mládí. Ve věku čtyř měsíců je možno začít s učením povelů, kolem šestého měsíce můžeme zkusit lehkou zátěž a ve stáří jednoho roku již začínáme s plným tréninkem. Pokud máme více psů, je ideální brát štěně na závody, jednak aby si navyklo na určitý rozruch a napětí a také proto, aby sledovalo „strojení“ a zapřahání psů [7].

Aby spřežení poslouchalo pokyny mushera, je důležité naučit leadry určitým povelům. Leadři jsou jakýsi „volant“ celého spřežení. Používané povely jsou tyto [5,7]:

vpřed = Go nebo MUSH

vlevo = HAW

vpravo = GEE

zastavit = WHOU nebo STŮJ

pro zrychlení = HEJA nebo vlastní povel

pro napnutí lajny = LINE OUT

pro zpomalení = POMALU nebo vlastní povel

Jako při každém učení postupujeme od složitějšího k náročnějšímu. Vždy nacvičujeme, když je pes v postroji. Postroj psovi oblékáme těsně před cvičením. Tím docílíme toho, aby pes pochopil, že jakmile má na sobě postroj, nastává doba práce [7].

U tažného psa bývá nejsnazší nácvik povelu GO. Nacvičujeme jej tak, že pes v postroji a na šňůře společně s námi opakovaně vystartuje se současným použitím tohoto povelu. Šňůru přitom máme připnutou k pasu. Postupně běháme se psem delší a delší trasy, přičemž je důležité, aby byla šňůra neustále napjatá. Pes si musí zvyknout, že je v tahu. Někdy se může stát, že pes nepochopí, co po něm chceme, tedy že má neustále táhnout. V tomto případě se doporučuje za psa zapřáhnout pneumatiku a běžet před ním či ho lákat k sobě na pamlsky – tím si vlastně zvykne na to, že má za sebou určitou zátěž [7].

Povel STŮJ se cvičí stejným způsobem. Pokud pes nechápe povel, můžeme si pomoci tím, že mu připneme na obojek vodítko a při povelu jím cukneme. Ještě před tímto povellem se doporučuje cvičit povel pro zpomalení – postupným snižováním tempa tahem za šňůru [7].

Následují povely pro změnu směru, tedy GEE a HAW. Ideální pro cvičení je kus pozemku s vysokou trávou, ve které vysekáme cestičky pro zahýbání v obou směrech. Porost tedy psa donutí správně provést odbočení. Další možností je např. nalezení vhodné lesní cesty s odbočkami. Při obou způsobech samozřejmě nacvičujeme jeden směr odbočení a po úspěšném zvládnutí druhý [7].

Je potřeba se zmínit také o tónu povelů. Při startech, odbočení a zvýšení rychlosti používáme vyšší a jasnější tóny než při zpomalení a brzdění, které by měly být zklidňujícího charakteru. K „vyhecování“ psů lze použít např. tlesknutí, hvízdání či mlaskání. Všechny tyto pomocné povely vhodně používáme při tréninku – můžeme např. využít zrychlení psů při spatření zvěře nebo při sjezdech. Vhodné je také nacvičení závěrečného spurtu, což znamená „zrychlený běh n. jízda (v cyklistice) s vynaložením maximálního úsilí: *závěrečný s. finiš*“ (Kolektiv autorů, 1995). Nacvičení probíhá tak, že při tréninku na dohled od cíle zastavíme a těšení se psů, např. na slíbený pamlsek, využijeme jako pobídky ke zrychlení tempa. Každý musher si samozřejmě povel volí sám. Autorka uvádí příklad svého povelu, což je : „Holky, domů “! [7].

Musher by měl také své leadry naučit povel PŘÍMO nebo ROVNĚ. Důvodem je skutečnost, že při tréninku často projíždí místy, kudy již několikrát jel a při volbě jiné trasy, než obvykle, psi automaticky odbočují tam, kde již jednou jeli, neboť mají velmi dobrou paměť [7].

Obrovskou výhodou je, pokud při zacvičování mladého psa máme k dispozici, nebo spíše vlastníme, zkušené psy. V tomto případě se osvědčilo nechat mladého psa přihlížet zapřahání a startu a poté jej připrahnout k menšímu počtu pomalejších, ale spolehlivých psů. Pokud nemáme pomalejší psy, počkáme, až se psi unaví a teprve tehdy psa připrahneme. Musher si ovšem musí uvědomit nezkušenost mladého psa a zvýšit svou pozornost. Může se totiž stát, že se pes nedostane do tempa, může spadnout a být tažen ostatními po zemi. Pokud by se to stalo vícekrát, může dojít k tomu, že bude pes vystrašený a ztratí chuť pracovat [7].

1.3.3 Pes v týmu

Nejprve je nutno se zmínit o tom, jak se pozná pracovitý pes. Takový pes již při zapřáhání projevuje radost a při samotné jízdě má neustále napjatou lajnu a stejnoměrně pracuje. Dalším ukazatelem je to, že má hlavu a ocas v nízké poloze. Pes, který nepracuje naplno, mívá v tahu zvednutý ocas a hlavu nebo se neustále rozhlíží a snaží se očichávat a značkovat věci ve svém okolí. Takovéto snahy je třeba hned od počátku potlačovat. Pes si musí uvědomit, že pokud „pracuje“, nesmí ho zajímat nic jiného [7].

Ve spřežení zastávají psi různé funkce (obr.18). Nejblíže u saní jsou wheel dogs (zadáci). Jedná se o nejsilnější psy, kteří nemají předpoklady pro leadry a jejichž úkolem je směřovat předešlé saní (káry) tak, aby hladce následovaly tým. Při zatáčkách na ně nejvíce působí tíha saní (káry) a táhne je jinam. Tuto funkci také mohou zastávat psi nezkušení či problémoví [1,7].

Před zadáky jsou tzv. team dogs. Jejich úkolem je udržet tempo, které jim udal leadr. Musí pouze táhnout a udržet solidní rychlost [1].

Jako druhá dvojice psů ve spřežení jsou swing nebo point dogs. Jejich úkol spočívá v udržení psů za nimi v řadě a tak umožnit leadrům soustředit se na svou práci. Bývají to nejrychlejší psi [1].

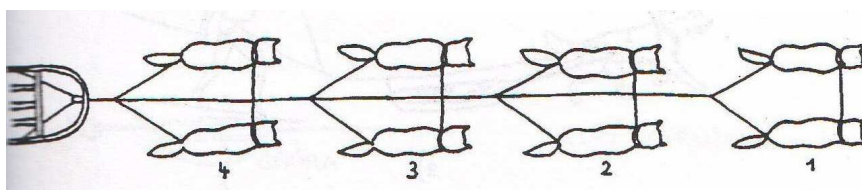
Jako první ve spřežení jsou leaders (vůdčí psi). Dobrý leadr musí být inteligentní, psychicky odolný a rychlý. Síla u něj není až tak důležitá. Říká se, že leadrem se pes rodí. „Uvádí se, že mezi fenami je vyšší procento zdatných leadrů než mezi psy“. (Pečená, 2000). Vlohy k leadrování se velmi výrazně dědí. Jsou známy chovné linie, u nichž je v odchovech velmi vysoké procento leadrů [1,7].

Většina vůdčích psů není schopna vést spřežení samo (single). Proto k nim zapřaháme druhého leadra, aby si mohli práci rozdělit. Pokud je jeden ze dvou leadrů lepší, zapřaháme jej na šňůru asi o 15 cm delší než druhého, aby mohl svého méně zkušeného druha lépe ovládat. Jsou ovšem plemena psů, jako např. ohaři, kterým práce v týmu nevyhovuje a proto raději pracují sólově [7].

„Vůdčí psi jsou specialisté“ (Firth, 2004). Známe gee – haw laeders (poveloví lídři) – ti automaticky reagují na slovní povely mushera. Dále je to pace leader (tempař), který je schopen popohnat tým k ještě větší rychlosti. Existují i jedinci, kteří dokáží vést spřežení za velmi špatných povětrnostních

podmínek (storm leaders) a jedinci, kterým nedělá problém předjíždět jiná spřežení (passing leaders). A nakonec známe specialisty, kteří jsou schopni nalézt cestu pod čerstvě napadaným sněhem a rozlišit, která je ta správná a ti se nazývají trail leaders [1].

Chtěli bychom ještě podotknout, že k rozdělení psů do určitých pozic, výše zmíněných, dojde až po určité době. Při tréninku musí musher zkoušet různé pozice a zjistit, co kterému psu nejlépe vyhovuje. Důležité je také zjistit preferenci strany a rozdělení do párů – ne všichni psi se spolu snesou. Je zde také možnost, že se po určité době u psa objeví skryté nadání [7].

obr.18: funkce psů v týmu; 1)leaders, 2)point dogs, 3)team dogs, 4)whell dogs

1.3.4 Trénink zacvičeného psa

Ještě před začátkem tréninkového období si musí musher uvědomit, k jakému účelu chce mít psa trénovaného. Je jasné, že je rozdíl mezi tréninkem k rekreačnímu sportu a mezi tréninkem ke sportu závodnímu. Dalším důležitým rozhodnutím je to, jaké délky tratí hodlá jezdit – sprintové, midové či longové. Tomu všemu musí podřídít častost, délku a náročnost trénování [7].

Důležitý je výběr trati. Dráha by neměla obsahovat delší pasáže s asfaltem a ostrohranným kamením. Tento povrch činí psům obtíže, není vhodný pro jejich tlapky, které se mohou na tomto povrchu zranit. Je nespornou výhodou, pokud trasa obsahuje rovinky, stoupání i klesání. Na začátku tréninkového období by dokonce stoupání mělo převažovat, aby psi mohli nabrat svalovou hmotu [7].

Délka trati na vozíku odpovídá třídě, v níž budou psi startovat na sněhu. „Uvádí se, že délka tréninkové trati s průměrně těžkou károu odpovídá saňové trati o 1/3 delší“ (Pečená, 2000). Tréninková trať by měla být kratší, než trať závodní [7].

Měli bychom střídát co nejvíce tratí, protože pokud psi absolvují stále stejný okruh, bere jim to nadšení z jízdy. I pro ně je důležité to, aby pro ně trénování nebylo stereotypní. Všeobecně je ideální trénování v lese, které psům přináší mnoho podnětů a pachů. Vítaným rozptýlením je pro ně spatření srnky či zajíce [7].

S tréninkem začínáme až po skončení nejteplejšího období roku. Teploty při lehkém tréninku nesmí přesahovat 15°C, při normálním 10°C. Je zde totiž nebezpečí přehřátí. Musíme také dávat pozor na to, aby vzduch nebyl příliš vlhký – psi se nemohou dobře odpařovat [7].

Tréninkové období začínáme kratšími tratěmi v délce asi 2 km, nejprve jedenkrát týdně, poté dvakrát týdně. Psi si po dlouhém odpočinku musí opět zvyknout na pravidelný pohyb. Vše několikrát zopakujeme a postupně zvyšujeme délku tratí a počet tréninků za týden. Počet tréninků za týden končí u čísla 5, vždy dva nebo tři tréninky střídáme s odpočinkovým dnem. Je dobré navrhnout si tréninkový plán a dodržovat jej. Je zde ovšem řada skutečností, která nás určitým způsobem omezuje, jako je zaměstnání a rodina. Další skutečnost, na kterou se musíme ohlížet, je také momentální stav psů, počasí a kvalita tratě [7].

Měřítkem pro prodloužení tréninkové trasy je způsob pohybu psů – pokud již několikrát opakovanou trasu proběhnou cvalem, lze přistoupit k delší trase. Pokud naopak v závěru trasy klušou, měli bychom uvažovat, zda trasu nezkrátit. Tento poznatek ovšem nemůžeme aplikovat plošně, u spřežení pro mid a long nejsou nároky tak přísné – klus zde není nežádoucí. U spřežení long je rychlý a vytrvalý klus přímo potřebný [7].

Dalším ukazatelem stanovení délky tratě je stav psů po dojezdu. Psi by měli zrychleně dýchat s vyplazeným jazykem, být unaveni, ale ne vyčerpáni. Sliznice v tlamách psů musí mít normální barvu, psi nemají kašlat a sípat. Stupeň námahy se pozná i podle toho, nakolik mají psi rozevřené tlamy [7].

1.3.5 Postup při jednotlivé tréninkové jízdě

1. Nejprve přichystáme káru a připneme jej k pevnému předmětu. K tomu slouží silná šňůra nebo řetěz s vypouštěcí karabinou, která se nazývá „Panic – Snap“. Ke káře připojíme tažné šňůry a rozložíme je [7].

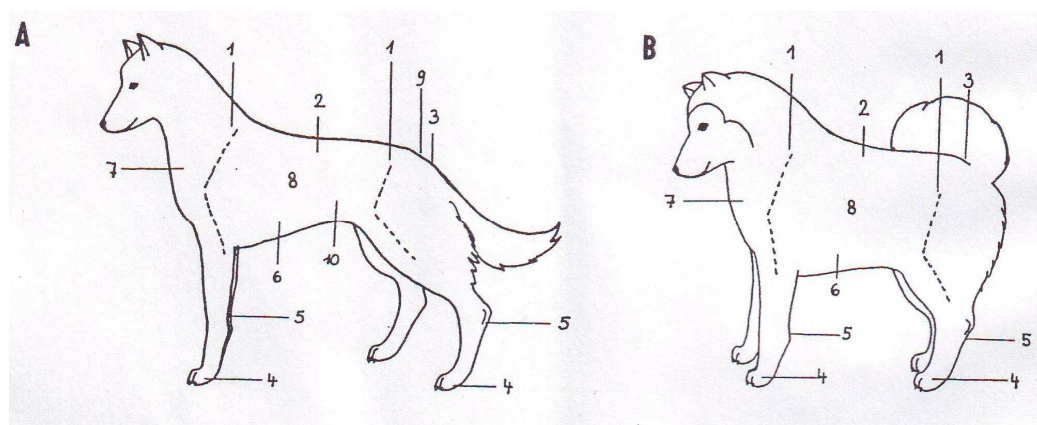
2. Následuje obléknutí psů do postrojů. Mělo by probíhat v klidu, bez cloumání psy [7].
3. Psy postupně vodíme k místu startu. Začínáme nejprve s leadry. Je dobré, pokud máme pomocníka, který nám leadry přidrží, dokud nezapřáhneme ostatní psy. Pokud pomocníka nemáme, je vhodné leadry připnout za obojek krátkou šňůrou k pevnému bodu tak, aby byly lajny nataženy. Šňůru odepínáme až těsně před startem. Připřáhneme ostatní psy, jako poslední zadáky [7].
4. Po zapřažení všech psů upozorníme případného pomocníka a s povelům vyrazíme. Při jízdě neustále sledujeme spřežení a povzbuzujeme je, nebo naopak káráme. Nesmíme zapomenout před pochvalou nebo káráním oslovit toho určitého psa jménem. Není vhodné na psy pořád nebo často hovořit. Mohlo by se totiž stát, že se jim náš hlas stane monotónním a přestanou vnímat povely. Při tréninku psům pomáháme odšlapováním pouze minimálně. Pokud se nám zdá, že jsou příliš unaveni, na chvíli zastavíme a znovu vyrazíme, až začnou cukat za šňůry. Vítaným osvěžením psů je případný potok, který protíná tréninkovou trasu [7].
5. Po dojezdu všechny psy pochválíme. Je vhodné odměnit je oblíbeným pamlskem. Psy vypřáhneme, odstrojíme a necháme odpočívat. Krmíme je nejdříve za hodinu po dojezdu [7].

1.3.6 Morfofunkční charakteristika závodního psa

Jak v České republice, tak v zahraničí, jsou šlechtění psi také pro výstavní účely. Pokud srovnáme vzhled psa určeného pro saňový sport (obr.19, A) a psa určeného pro výstavní účely (obr.19, B), najdeme zde plno rozdílů v jejich stavbě těla [4].

„Výkonný pes pro saňový sport by měl mít svalnatou tělesnou stavbu, lehkou kostru, delší pružný hřbet, níže nasazený a nesený ocas, málo strmé úhlení předních a zadních končetin, silné nepřiliš kompaktní tlapy, plochý hrudník, dlouhý krk, mírně skloněnou záď a vtažené břicho. Výška psa však nebývá tak důležitá, obecně platí, že čím je větší spřežení, tím může být jeho jednotlivý pes menší.“ (Heller, 1996)

Důležitá je u psa pracovitost, která bývá obvykle dědičnou vlastností určitých chovů. Dobrý původ sice nezaručuje garanci výkonnosti, ale zvyšuje pravděpodobnost úspěchu. Saňoví psi, kteří jsou šlechtěni pro výstavní účely, nesplňují požadavky závodního sportu, zejména sprintu [4] . „Výstavní psi mívají nedostatek temperamentu, strmé úhlení končetin, krátký pevný hřbet, vysoko nasazený stočený ocas, kompaktní malé tlapky, kratší končetiny, široký hluboký hrudník, krátký krk a mohutnou kostru.“ (Heller, 1996)

obr.19: srovnání stavby závodního a výstavního psa. A: závodní pes: 1 - správné úhlení, 2 - delší, pružný hřbet, 3 - níže nasazený a nesený ocas, 4 - silné, nepřiliš kompaktní tlapky, 5 - dlouhé kosti končetin, 6 - plochý hrudník, 7 - dlouhý krk, 8 - lehká kostra, 9 - mírně skloněná záď, 10 - vtažené břicho. B: výstavní pes: 1 - strmé úhlení, 2 - krátký, pevný hřbet, 3 - vysoko nasazený, stočený ocas, 4 - kompaktní malé tlapky, 5 - poměrně krátké končetiny, 6 - široký, hluboký hrudník, 7 - krátký krk, 8 - mohutná kostra.

1.4 ZÁVODY

1.4.1 Závodní disciplíny

Canicross

„Jedná se vlastně o terénní běh, kdy je běžec se svým psem spojen pomocí tažné šňůry připevněné k postroji psa. Sám má šňůru připnutou k opasku či lépe k horolezeckému sedáku, aby byla tažná síla psa efektivně využita. Pes by se měl přesně podle pokynů pohybovat před běžcem a udržovat lano rovnoměrně napnuté. Předběhnutí psa běžcem bývá na závodech důvodem k diskvalifikaci“ (Zemanová, 2007).

Bikejöring

„Při bikejöringu se za psem (psy) pohybujeme na kole, nejlépe horském. Tažná šňůra vedená od postroje psa by ke kolu měla být připevněna nad předním kolem pod řídítky. Velice se osvědčuje „ anténka “, jejímž očkem šňůru vedeme. Umožní pozvednutí šňůry při jejím náhlém povolení a zabrání zamotání. Dále jsou vhodné různé druhy amortizérů (tlumičů nárazů), které absorbují náraz. Často bývá také součástí canicrossové šňůry. U bikejöringu je souhra mezi jezdcem a psem v přesném plnění povelů ještě důležitější než u canicrossu, hrozí totiž pád z kola“ (Zemanová, 2007).

Scootering

„Scooter, neboli koloběžka, je nejmladší, ale o to bouřlivěji se rozvíjející disciplína. Je zde podobnost s bikejöringem. Pes v postroji je pomocí tažné šňůry s amortizérem nejlépe přes „ anténku “ připojen pod řídítky ke speciální koloběžce. Snížené těžiště umožňuje razantní sportovní jízdu. Ve stoupání je možnost pomáhat psovi odšlapováním“ (Zemanová, 2007).

Skijöring

„Je to, dá se říci, zimní forma canicrossu. Dříve se jednalo o lyžování ve vleku za koněm a sobem. Místo běžce za sebou pes táhne lyžaře na běžeckých lyžích“ (Zemanová, 2007).

Pulka

„Pulka je velice populární ve Skandinávii. Jedná se o podobné pracovní náčiní, jako jsou na Aljašce saně. Používala se pro dopravu materiálu a zásob. Je podobná skijöringu, pes je však zapřažen pomocí speciálního postroje mezi dvěma ojei do pulky, což je něco mezi dětským bobem a malými závodními saněmi. Oje a oblouk na jejích koncích udržují pulku v přímém směru a zabraňují v jejím najetí na psa. Lyžař je opět tažnou šňůrou, vedenou od psího postroje nejlépe přes anténku na pulce, ukotven za opasek či sedák. V pulce se nejčastěji zapřahá více psů, maximálně však tři“ (Zemanová, 2007).

Weight – pulling

„Tato disciplína pochází z časů amerických zlatokopů. Mohou se jí zúčastnit všichni atleticky stavění psi. Tato disciplína spočívá v táhnutí břemene na určitou vzdálenost. Pes je zapřažen v postroji a musí utáhnout určenou zátěž na vozíku nebo saních po určené trase v určitém časovém limitu. Může být povzbuzován a lákán pouze hlasem. Osoba, která ho láká, nesmí mít nic v rukou, ani vodítko. Kategorie psů se rozděluje na MINI, MIDI, MAXI a SUPER (podle váhy psa). Časový limit pro překonání tratě dlouhé pět metrů je 90 sekund. Vítězí pes, který utáhne nejtěžší břemeno v určeném časovém limitu“ (Zemanová, 2007).

1.4.2 Rozdělení závodů [24]

Závody dělíme :

✓ Podle povrchu trati na druhy závodů:

- závody na suchu
- závody na sněhu

✓ Podle délky a profilu tratě na typy závodů:

- krátké - sprintové – do 25 km
- střední - midové – 35 km a více bez zátěže
- dlouhé – longové – 45 km a více se zátěží
- atypické – závody odlišující se od závodů popsaných v soutěžním řádu

✓ **Podle významnosti a úrovně na třídy závodů:**

- závody I. třídy – jedná se o závody MR, které jsou buď jednorázové nebo jsou zařazeny do SMR.
- závody II. třídy – tyto závody kandidují na zařazení mezi závody I. třídy.
- Závody III. třídy - jedná se o všechny ostatní závody, které nezískaly I. nebo II. třídu nebo o ni neusilovaly.

1.4.3 Kategorie [24]

Kategorie se dělí na:

- 1) Kategorie uzavřená pro sibiřské husky (s průkazem původu).
- 2) Kategorie uzavřená pro ostatní severská plemena – aljašský malamut, grónský pes, samojed (s průkazem původu).
- 3) Kategorie otevřená – kategorie pro všechna plemena.

1.4.4 Uznávané závodní disciplíny a jejich kategorie [24]

Disciplíny (třídy)

1. na suchu – sprint

➤ *Nome style – spřežení*

- tým do osmi psů – kategorie A, A1, A2 s pěti až osmi psy
- tým do čtyř psů – kategorie C, C1, C2 s dvěma až čtyřmi psy

➤ *Individual style*

- canicross – kategorie CCM, CCŽ s jedním psem
- bikejöring 1 – kategorie Bkj1M, Bkj1Ž s jedním psem
- scooter – kategorie Sc1, Sc2

2. na suchu – mid

➤ *Nome style – spřežení*

- tým neomezený – kategorie MU, MU1
- tým do šesti psů – kategorie MB, MB1, MB2

➤ *Individual style*

- bikejöring 1 – kategorie MBkj1 s jedním psem
- scooter – kategorie Msc2 s jedním až dvěma psy

3. na sněhu – sprint

➤ *Nome style – spřežení*

- tým neomezený – kategorie U, U1
- tým do osmi psů – kategorie A, A1
- tým do šesti psů – kategorie B, B1, B2
- tým do čtyř psů – kategorie C, C1, C2

➤ *Nordic style – s běžkami*

- kombinace P1 + Skj1 – kategorie CombiM, CombiŽ
- skijöring 1 – kategorie Skj1M, Skj1Ž
- skijöring 2 – kategorie Skj2M, Skj2Ž

4. na sněhu – mid

➤ *Nome style – spřežení*

- tým neomezený – kategorie MU, MU1
- tým do šesti psů – kategorie MB, MB1, MB2

➤ *Nordic style – s běžkami*

- pulka – kategorie MP s jedním až čtyřmi psy
- skijöring 2 – kategorie MSkj 2 s jedním až dvěma psy

5. na sněhu – long (se zátěží)

➤ *Nome style – spřežení*

- tým neomezený – kategorie LU, LU1

1.4.5 Závodní řád

Soutěžní řád pro závody psích spřežení obsahuje preambuli a 24 bodů. Jednotlivé body se zabývají mnoha náležitostmi, odpovědností a kompetencemi začínaje, výkonnostními třídami konče. Uvedli bychom zde

nejdůležitější ustanovení řádu, která musí znát každý, kdo chce vyrazit na závodní trať [7, 24] :

- ✓ Minimální věk jezdce ve třídě čtyř psů, Pulka a Skijöring je 13 let, ve třídách s větším počtem psů 18 let.
- ✓ Po celou dobu závodu smí být vedeno spřežení jedním a tímtež jezdce.
- ✓ Psi musí být v den závodu minimálně rok staří, musí mít platné očkování a veterinární osvědčení.
- ✓ Používání náhubků, ostnatých obojků, bičů a holí je zakázáno.
- ✓ Je zakázáno podávání povzbuzujících i uklidňujících preparátů a prostředků k tišení bolesti psům i jezcům (doping).
- ✓ Čas spřežení v cíli se započítává ve chvíli, kdy první pes spřežení překoná cílovou čáru. Jestliže projede cílem spřežení bez jezdce, počítá se čas až v momentě, kdy cílovou čáru překročí také jezdec.
- ✓ Opustí-li spřežení trať, musí se na ni vrátit v tom místě, kde ji opustilo.
- ✓ **Značení trati :**

odbočení vlevo = červený terč na levé straně

odbočení vpravo = červený terč na pravé straně

rovně = modrý terč na libovolné straně trati

pozor ! = oranžový nebo žlutý terč

konec startovní zóny = terče po obou stranách trati 30 m od startovní čáry

zóna se zrušeným právem předjíždění = 800 m před cílem tabule s nápisem 800

- ✓ Jezdci, kteří odstartovali ve stejném kole, si mohou navzájem pomáhat.
- ✓ Pomoc diváků nebo pomocníků je na trati v přítomnosti jezdce omezena pouze na držení saní, v nepřítomnosti jezdce na držení spřežení, než se jezdec dostaví.
- ✓ Ve startovní zóně je kromě dělání vodiče jakákoli pomoc přípustná, nestanoví-li jinak vedení závodu.
- ✓ Nikdo nesmí dělat úmyslně vodiče žádnému spřežení (ani vlastnímu).
- ✓ Pes, který v jednom kole odstartuje, musí také toto kolo dokončit (v zápřahu nebo vezen na saních)
- ✓ Jezdec ani jeho spřežení nesmí překážet spřežením jiným.

- ✓ Předjíždění – předjíždějící má právo na předjíždění již ve vzdálenosti svých leadrů 15 m od předjížděného.
- ✓ Na povel předjíždějícího („trať“ nebo „trail“) musí dojížděný jezdec uvolnit trať, přičemž řídí své spřežení na stranu dráhy. Pokud to předjíždějící jezdec vyžaduje, musí zabrzdit nebo zastavit.
- ✓ Předjeté spřežení má nárok na právo předjetí nejdříve po dvou minutách nebo osmi stech metrech. Dříve pouze po souhlasné domluvě obou jezdců.
- ✓ Spřežení musí mezi sebou udržovat odstup nejméně délky jednoho spřežení. Výjimkou je předjíždění a zóna se zrušeným právem předjíždění.
- ✓ V úseku 800 m před cílem nikdo nesmí vyžadovat přednost při předjíždění.
- ✓ Jezdec je odpovědný za chování své, svých psů a pomocníků na celém území závodu.
- ✓ Musí převládat ohleduplnost, zdravé lidské porozumění a sportovní duch. Chování jezdců, pomocníků i psů, které škodí dobrému jménu závodu nebo sportu, bude trestáno diskvalifikací dotyčného spřežení.
- ✓ Každý účastník závodu odpovídá za své psy ve dne i v noci a je povinen postarat se o dohled nad nimi.
- ✓ Fyzické trestání psů je zakázáno, kromě případu přerušení rvačky psů.

1.4.6 Přehled závodů v ČR, sezóna 2008/ 2009 [24]

Typ : sprint, off snow (na suchu)

- 1) 27.09. – 28.09. 2008, Svatováclavské psí ježdění, Mladá Boleslav
- 2) 04.10. – 05.10. 2008, Hrobská jízda, Hrob
- 3) 11.10. – 12.10. 2008, ME canicross a bikejöring, Děčín
- 4) 18.10. – 19.10. 2008, BONO 08, Červený Kostelec
- 5) 25.10. – 26.10. 2008, Rakovnický sprint, Nový dům u Rakovníku
- 6) 25.10. – 26.10. 2008, Memoriál Vaška Kovaříka, Horník
- 7) 01.11. – 02.11. 2008, Jičín pod Zebínem, Jičín pod Zebínem
- 8) 01.11. – 02.11. 2008, Trnavský sprint, ESDRA CUP – MČR, Trnávka
- 9) 08.11. – 09.11. 2008, Českou Sibiří, Votice
- 10) 08.11. – 09.11. 2008, Vlčkovice, Vlčkovice v Podkrkonoší

- 11) 15.11. – 16.11. 2008, Točnick, Točnick
- 12) 22.11. – 23.11. 2008, Cakovonovodvorský okruh, Náměšť na Hané – Nové Dvory
- 13) 21.03. – 22.03. 2008, Hustopečská pětka, Hustopeče u Brna

Typ : mid, off snow

- 1) 25.10. – 26.10. 2008, Memoriál Jochane Susse, Nový dům u Rakovník
- 2) 01.11. – 02.11. 2008, Jičín pod Zebínem, Jičín pod Zebínem
- 3) 08.11. – 09.11. 2008, Čekou Sibiří, Votice
- 4) 15.11. – 16.11. 2008, Točnick, Točnick
- 5) 22.11. – 23.11. 2008, Cakovonovodvorský okruh, Náměšť na Hané – Nové Dvory
- 6) 22.11. – 23.11. 2008, Šediváčkova 33, Kubova huť – Šumava
- 7) 29.11. – 30.11. 2008, Hradecký mid, Běleč nad Orlicí
- 8) 07.03. – 08.03. 2008, Cakovonovodvorský okruh, Náměšť na Hané – Nové dvory

Typ : sprint, na sněhu

- 1) 31.01. – 01.02. 2009, ČEZ CUP Děčínský Sněžník, Děčínský Sněžník
- 2) 14.02. – 15.02. 2009, Sprint na Horníku, Horník
- 3) 21.02. – 22.02. 2009, Eduardův sprint, Eduard u Jáchymova
- 4) 28.02. – 01.03. 2009, Pohár Lady Brigith Madagan, Bystřec – Buková Hora
- 5) 14.03. – 15.03. 2009, Skijöring v Říčkách, Říčky v Orlických horách

Typ : mid, na sněhu

- 1) 04.01. – 07.01. 2009, Chicopee trail, Strážné
- 2) 17.01. – 18.01. 2009, Janovičky 2009, Janovičky u Broumova
- 3) 31.01. – 01.02. 2009, ČEZ CUP Děčínský Sněžník, Děčínský Sněžník
- 4) 07.02. – 08.02. 2009, Českou Kanadou, Klášter u Nové Bystřice
- 5) 14.02. – 15.02. 2009, Mid na Horníku, Horník
- 6) 21.02. – 22.01. 2009, Eduardův mid, Eduard u Jáchymova

Typ : long, na sněhu

- 1) 20.01. – 24.01. 2009, Šediváčkův long 333, Deštné v Orlických horách
- 2) 21.01. – 24.01. 2009, Šediváčkův long 222, Deštné v Orlických horách

Typ : atyp

- 1) 30.08. – 31.08. 2008, Sirius Canicross Okolohradce, Hradec Králové – Biřička
- 2) 30.08. – 31.08. 2008, Hafan 008, Telč
- 3) 26.02. – 01.03. 2009, Ledová jízda, Bolkov – Krkonoše

1.4.7 Popis vybraných závodů

1.4.7.1 Česká republika

Trnavský sprint

- Propozice závodu [26]:

Typ závodu: káry - sprint

Ředitel závodu : Hübner Tomáš

Hlavní rozhodčí : Levíček Martin

Trat'ový komisař : Seidl Luboš

Datum konání : 01.11.2008 – 02.11.2008

Datum uzávěrky přihlášek : 28.10.2008

Startovné : 400 Kč

Kategorie a délky tratí (tab. 1):

tab.1: kategorie a délky tratí

Kat.	1. kolo	2. kolo
A	4.6 km	5.6 km
A1	4.6 km	5.6 km
C	4.6 km	5.6 km
C1	4.6 km	4.6 km
C2	4.6 km	4.6 km
A2	4.6 km	5.6 km
BKJM	4.6 km	5.6 km
BKJW	4.6 km	5.6 km
CCM	4.6 km	5.6 km
CCW	4.6 km	5.6 km
SC1	4.6 km	5.6 km
SC2	4.6 km	5.6 km

- Mapa trati (obr.19) :

obr.20: mapa trati-Trnavský sprint

- Výsledky (pouze tři první místa , tab. 2- 13) [27]:

Kategorie : **A** - Spřežení do 8 psů bez rozdílu plemen

tab.2: výsledky kategorie A

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Merhaut Michal	08:45,21	11:25,60	20:10,81	30.33
2	Krejčí Jiří, Ing.	08:44,19	11:59,83	20:44,02	29.52
3	Hübner Tomáš	08:52,08	11:54,53	20:46,61	29.46

Kategorie : **A1** - Spřežení do 8 psů severských plemen s průkazem původu

tab.3: výsledky kategorie A1

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Brož Ondřej	10:14,12	13:10,98	23:25,10	26.13
2	Krkoška Štěpán m.	10:25,77	13:04,43	23:30,20	26.04
3	Zemčáková Jana	12:02,64	16:21,81	28:24,45	21.54

Kategorie : **A2** - Spřežení do 8 psů uzavřená pro G, AM a S s průkazem původu

tab.4: výsledky kategorie A2

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Navrátil Dan	16:45,70	22:47,98	39:33,68	15.47
2	Souček Martin	18:33,63	22:38,69	41:12,32	14.85
3	Siewiorek Marzena	17:43,53	25:06,84	42:50,37	14.29

Kategorie : **BKJM** - Bikejöring Muži - cyklista a 1 pes

tab.5: výsledky kategorie BKJM

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Jasiczak Kajetan	07:55,26	10:36,57	18:31,83	33.03
2	Swiderski Michal	08:17,91	10:52,04	19:09,95	31.93
3	Długolecki Marek	08:23,42	10:56,16	19:19,58	31.67

Kategorie : **BKJW** - Bikejöring Ženy - cyklistka a 1 pes

tab.6: výsledky kategorie BKJW

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Marešová Nicole	08:18,71	10:52,96	19:11,67	31.88
2	Klikarová Soňa	08:36,44	10:40,78	19:17,22	31.73
3	Kromíchalová K.	08:33,07	11:08,79	19:41,86	31.07

Kategorie : **C** - Spřežení do 4 psů bez rozdílu plemen

tab.7: výsledky kategorie C

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Tracz Igor	08:14,44	10:40,98	18:55,42	32.34
2	Nešněrová Dagmar	08:10,61	11:06,37	19:16,98	31.74
3	Levíčková Helena,	08:32,92	11:23,19	19:56,11	30.7

Kategorie : **C1** - Spřežení do 4 psů uzavřená pro Siberian Husky s průkazem původu

tab.8: výsledky kategorie C1

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 4.6 km	Celkem 9.2 km	Rychlost
1	Kůrka Zdeněk	10:44,37	10:18,39	21:02,76	26.23
2	Paczynski Lukasz	11:11,17	11:19,36	22:30,53	24.52
3	Procházka Antonín	13:47,39	11:53,62	25:41,01	21.49

Kategorie : **C2** - Spřežení do 4 psů uzavřená pro G, AM a S s průkazem původu

tab.9: výsledky kategorie C2

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 4.6 km	Celkem 9.2 km	Rychlost
1	Stawowczyk W.	12:48,76	13:51,85	26:40,61	20.69
2	Banoci Jaroslav	14:11,11	14:22,07	28:33,18	19.33
3	Blach Agnieszka	13:51,42	15:26,66	29:18,08	18.84

Kategorie : **CCM** - CaniCross Muži - běžec a 1 pes

tab.10: výsledky kategorie CCM

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Suchý Jiří	12:17,21	15:59,78	28:16,99	21.64
2	Gadziomski Bartosz	12:28,33	16:30,36	28:58,69	21.12
3	Straňák Dušan	12:46,11	16:42,79	29:28,90	20.76

Kategorie : **SC1** - Scooter - koloběžka a 1 pes

tab.11: výsledky kategorie SC1

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Vosmanská Dita	08:57,82	12:18,12	21:15,94	28.78
2	Porubský Pavel,	09:37,03	12:43,98	22:21,01	27.38
3	Tomášková Jana	09:51,22	12:55,34	22:46,56	26.87

Kategorie : **SC11** - Scooter - koloběžka a 1 pes s průkazem původu

tab.12: výsledky kategorie SC11

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4,6 km	2.kolo 5,6 km	Celkem 10,2 km	Rychlost
1	Fučík František	11:35,08	15:23,40	26:58,48	22.69
2	Fučík David	12:15,36	14:45,01	27:00,37	22.66
3	Voříšek Tomáš	11:30,80	15:32,27	27:03,07	22.62

Kategorie : **SC2** - Scooter - koloběžka a 2 psi

tab.13: výsledky kategorie SC2

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 4.6 km	2.kolo 5.6 km	Celkem 10.2 km	Rychlost
1	Porubský Pavel	08:29,51	11:07,60	19:37,11	31.2
2	Vacke Ivo	08:20,46	11:18,22	19:38,68	31.15
3	Marešová Nicole	08:43,76	11:01,67	19:45,43	30.98

Hradecký mid

- Propozice závodu [28]:

Typ závodu : káry – mid

Ředitel závodu : Hanuš Jaromír

Datum konání : 29.11.2008 – 30.11.2008

Datum uzávěrky přihlášek : 24.11.2008

Startovné : 400 Kč

Kategorie a délky tratí (tab.14) :

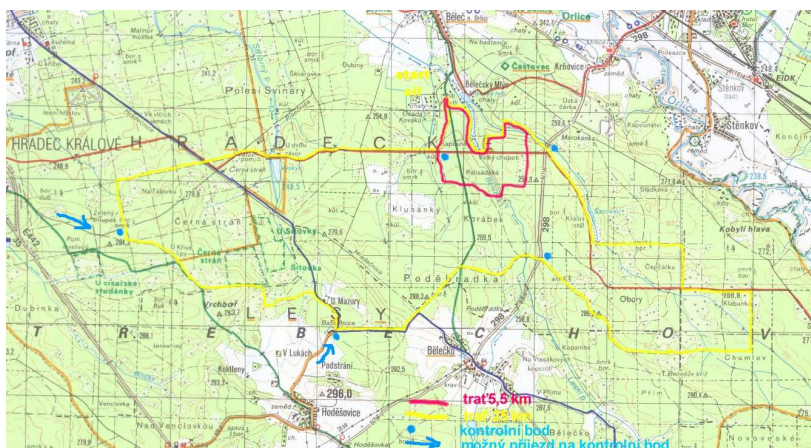
tab.14: kategorie a délky tratí

Kat.	1. kolo	2. kolo
MU	25 km	25 km
MU1	25 km	25 km
MB	25 km	25 km
MB1	25 km	25 km
MB2	25 km	25 km
MBKJ	25 km	25 km
MSC2	25 km	25 km

Další kategorie : součástí je i canicross a scootering sprint (CCM, CCW, SC1) – trať dlouhá 5,5 km.

Doplňková kategorie : dětský canicross – běh se psem několik set metrů.

- Mapa trati (obr.20):

obr.21: mapa trati-Hradecký mid

- Výsledky (pouze první tři místa , tab. 15-21) [29]:

Kategorie : **MB** - Spřežení do 6 psů bez rozdílu plemen

tab.15: výsledky kategorie MB

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Zetek Václav	01:06:59,00	01:12:37,00	02:19:36,00	20.03
2	Šarkovský Pavel	01:08:15,00	01:17:06,00	02:25:21,00	19.24
3	Pícl Aleš	01:10:41,00	01:14:43,00	02:25:24,00	19.23

Kategorie : **MB1** - Spřežení do 6 psů uzavřená pro Siberian Husky s průkazem původu

tab.16: výsledky kategorie MB1

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Stejskal Ondřej	01:14:59,00	01:17:40,00	02:32:39,00	18.32
2	Habásko Roman	01:17:22,00	01:22:02,00	02:39:24,00	17.54
3	Kronus Roman	01:24:47,00	01:37:07,00	03:01:54,00	15.37

Kategorie : **MB2** - Spřežení do 6 psů uzavřená pro G, AM a S s průkazem původu

tab.17: výsledky kategorie MB2

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Lněnička Pavel	01:37:46,00	01:49:50,00	03:27:36,00	13.47
2	Roček Martin	01:52:02,00	01:50:40,00	03:42:42,00	12.56
3	Pešková Alena	02:10:15,00	02:03:28,00	04:13:43,00	11.02

Kategorie : **MBKJ** - Bikejöring - cyklista a 1 pes

tab.18: výsledky kategorie MBKJ

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Suchý Jiří	52:11,00	57:30,00	01:49:41,00	25.49
2	Nováková Kamila	01:13:12,00	01:22:29,00	02:35:41,00	17.96
3	Zasadil Roman	01:15:00,00	01:22:05,00	02:37:05,00	17.8

Kategorie : **MSC2** - Scooter - koloběžka a 2 psi

tab.19: výsledky kategorie MSC2

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Keltnerová Linda	57:27,00	57:07,00	01:54:34,00	24.41
2	Keltner Vlastimil	01:06:03,00	01:10:08,00	02:16:11,00	20.53
3	Matrková Lucie	01:05:10,00	01:15:17,00	02:20:27,00	19.91

Kategorie : **MU** - Unlimited spřežení 7 a více psů bez rozdílu plemen

tab.20: výsledky kategorie MU

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Zelenka Jindřich	01:12:42,00	01:22:55,00	02:35:37,00	17.97
2	Kužela Miroslav	01:28:51,00	01:33:05,00	03:01:56,00	15.37
3	Holá Jana	01:39:36,00	01:44:04,00	03:23:40,00	13.73

Kategorie : **MU1** - Unlimited spřežení 7 a více psů severských plemen s průkazem původu

tab.21: výsledky kategorie MU1

Poř.	Jméno závodníka	1.kolo 25 km	2.kolo 25 km	Celkem 50 km	Rychlost
1	Wegnerová Lucie	01:30:11,00	01:39:57,00	03:10:08,00	14.71
2	Souček Martin	01:57:40,00	02:06:32,00	04:04:12,00	11.45
3	Navrátil Dan	01:57:15,00	02:12:08,00	04:09:23,00	11.21

Šediváčkův long

- Propozice závodu [17]:

Typ závodu : saně – long (etapový závod)

Ředitel závodu : Kučera Pavel

Datum konání : 20.-24.01. 2009

Startovné : 2000 Kč, členové pořádajících klubů a přihlášení účastníci poháru

Ice dog 1000 Kč.

Délky tratí a kategorie závodu : 222 km a 333 km v kategoriích LT1, LT2, LTO, pulka, LC1, LA1, otevření bez rozlišení velikosti spřežení, skijöring, bikejöring.

Poznámka : kvůli nepřízní počasí byl závod zkrácen (místo 222 km se jelo 185 km, místo 333 km se jelo 265 km)

- Charakteristika závodu

- jedná se o etapový závod po hřebenech Orlických hor s jedním povinným bivakem (nocleh na sněhu). Jde o nejdelší závod psích spřežení v ČR a patří k nejtěžším závodům v Evropě. Od roku 2002 je Šediváčekův long zařazen do série čtyř extrémních závodů psích spřežení o titul IRON SLED DOG MAN (další závody jsou pořádány v rakouských a švýcarských Alpách).

- Povinná zátěž

- 7 kg na psa, maximálně však 70 kg.

- Povinná výbava saní

- botičky pro psy (4 ks na psa), krmivo pro psy (jedna krmená dávka na psa při dojezdu do cíle), náhradní postroje 2 ks, náhradní obojky 2 ks, náhradní šňůry kompletní, misky, lékárnička, vaříč, hrnec s objemem jeden litr na psa, pro všechny ohařovité psy oblečky, vak na saně s transportním místem pro dva psy (spřežení nad šest psů) , pro jednoho psa (spřežení do šesti psů), stake out, jídlo pro mushera, kompletní náhradní oblečení pro mushera, stan nebo celta, spacák, karimatka, orientační pomůcky (mapa, kompas nebo GPS), osobní doklady (pas), čelovka se svítivostí minimálně pět hodin + náhradní baterie, vázací šňůra minimálně pět metrů dlouhá, funkční brzda na saních, brzdící dečka, pojistná šňůra, dvě kotvy (spřežení nad šest psů), jedna kotva) spřežení do šesti psů).

- Plán závodu [15]:

Long 333 km :

- úterý 20.01.2009 - do 16:00 přejímka psů, 17:30 – slavnostní zahájení, 18:00 – start na 46 km.
- středa 21.01.2009, 10:00 – start na 85 km
- čtvrtek 22.01. 2009, 10:00 – start na 90 km s cílem na bivaku v Polsku
- pátek 23.01.2009, 09:00 – start z bivaku na 70 km
- sobota 24.01.2009, 09:00 – start na 42 km, 18:00 – slavnostní vyhlášení

Long 222 km :

- úterý 20.01.2009 - do 16:00 přejímka psů, 17:30 – slavnostní zahájení
- středa 21.01.2009, 10:30 – start na 60 km
- čtvrtek 22.01. 2009, 10:30 – start na 60 km s cílem na bivaku v Polsku
- pátek 23.01.2009, 09:00 – start z bivaku na 60 km
- sobota 24.01.2009, 09:00 – start na 42 km, 18:00 – slavnostní vyhlášení

- Výsledky závodu (pouze první tři místa) [16] :

Kategorie LT1 (222 km)

1. Novotný Roman, 4SH, stát CZE, celkový čas 17:47:05, rychlost 10,40 km/h
2. Habásko Roman, 4SH, stát CZE, celkový čas 18:04:13, rychlost 10,24 km/h
3. Folz Michael, 4SH, stát GER, celkový čas 19:36:21, rychlost 9,44 km/h

Kategorie LT2 (222 km)

1. Kraft Andreas , 5SH, stát GER, celkový čas 16:06:07, rychlost 11,49 km/h
2. Jahnig Beate, 6SH, stát GER, celkový čas 17:53:57, rychlost 10,34 km/h
3. Pohner Jörg, 6SH, stát GER, celkový čas 17:55:50, rychlost 10,32 km/h

Kategorie LTO (222 km)

1. Martinez Erik, 10SH, stát FRA, celkový čas 16:38:38, rychlost 11,12 km/h
2. Schinzel Gerald, 12SH, stát AUT, celkový čas 16:54:57, rychlost 10,94 km/h

Kategorie LU (222 km)

1. Vondrák Jiří, 12AH, stát CZE, celkový čas 11:29:25, rychlost 16,10 km/h
2. Filo Dano, 12AH, stát SVK, celkový čas 11:30:25, rychlost 16,08 km/h
3. Mikolášek Miroslav, 14AH, stát CZE, celkový čas 12:10:00, rychlost 15,21 km/h

Kategorie 333 km

1. Tylorek Ctirad, 11AH, stát CZE, celkový čas 22:14:57, rychlost 11,91 km/h
2. Bílý Martin, 9AH, stát CZE, celkový čas 22:48:36, rychlost 11,62 km/h
3. Kirschner Michael, 10AH, stát GER, celkový čas 26:20:32, rychlost 10,06 km/h

Kategorie LP (pulka, 222 km)

- 1.Šarkovský Pavel, 3AH, stát CZE, celkový čas 17:26:51, rychlost 10,60 km/h
- 2.Weiss Günter, 2AM, stát GER, celkový čas 22:49:25, rychlost 8,11 km/h

Kategorie Skj (222 km)

- 1.Sluka Jaroslav, 1SH, stát CZE, celkový čas 15:39:00, rychlost 11,82 km/h
- 2.Nováková Kamila, 2CV, stát CZE, celkový čas 17:26:19, rychlost 10,61 km/h
- 3.Dušková Zdenka, 1SH, stát CZE, celkový čas 18:37:46, rychlost 9,93 km/h

Kategorie Bkj (222 km)

- 1.Brabec Milan, stát CZE, celkový čas 15:12:34, rychlost 12,16 km/h
- 2.Kopka Jan, stát CZE, celkový čas 15:33:21, rychlost 11,89 km/h

1.4.7.2 Významné zahraniční závody

Iditarod

Historie závodu

Na začátku dvacátých let dvacátého století často osadníci cestovali loděmi k pobřežním městům Seward a Knik a odtud po zemi na naleziště. Cesta, kterou k tomu využívali, je dnes známa jako „Iditarod Trail“, jedna z Národních historických stezek (National Historic Trails), jež byly ustanoveny Kongresem USA. V zimě zde byla jediná možnost dopravy psím spřežením. Iditarod Trail se brzy stal jakousi hlavní cestou skrze Aljašku. Od pošťáků, přes zásobovače, ministry, až po kněží, používali všichni k dopravě výhradně psí spřežení [22].

Zlatá horečka skončila a lidé se pomalu začali vracet zpět do svých původních domovů. Tím pádem začal „provoz“ na Iditarod Trailu upadat. Navíc se na konci 20. století začaly objevovat letadla a sněžné skútry, čímž se psí spřežení stalo doslova nepotřebným [22].

Nápad uskutečnit závod, jež by se jel právě po trase Iditarod Trail se zrodil v hlavě Dorothy G. Page. V letech 1967 a 1969 se uskutečnily dva krátké závody na části trasy Iditarodu, s jejichž konáním pomohla Aurora Dog Mushers Club a

lidé z Adult Camp v Suttonu. Celkově měly tyto dva závody délku zhruba 27 mil [22].

První závod na 1000 mil se jel v roce 1973. Významnou roli v uskutečnění závodu sehrála armáda USA, která v roce 1972 tuto stezku otevřela v rámci jejího cvičení. První ročník dokončilo 22 týmů [22].

Iditarod dnes

Před oficiálním startem probíhá ceremoniální začátek , kdy si fanoušci mohou zkusit být na trase 8 – 9 mil mushery. Tuto poctu získají díky telefonické aukci. Peníze, jež se prostřednictvím této aukce vyberou, jsou použity pro mushery, jež se umístí hůře než do dvacátého místa, které jako poslední je finančně ohodnoceno. Jedná se o 1049 USD, tzv. „na cestu domů“. Tento začátek se nepočítá do celkového časového hodnocení [23].

Skutečný start Iditarodu začíná v neděli 8. března na starém letišti Wasilla Airport ve městečku Wasilla, které leží asi 40 mil severně od hlavního města Aljašky, Anchorage. V 10:00 vyrazí první týmy na cestu do města Nome. Z Wasilla jedou spřežení na Knik Lake, poslední checkpoint (kontrolní bod), jež se nachází na silnici [23].

Fakta [21, 22, 23]:

- první závod se konal 3. března 1973
- nejrychlejší vítězný čas byl : 8 dnů, 22 hodin, 46 minut, 2 vteřiny (Martin Buser, 2004)
- nejpomalejší vítězný čas byl : 20 dní, 25 hodin, 2 minuty, 7 vteřin (Carl Hunrington, 1974)
- první žena, která závod dokončila : Mary Shields, 1974
- první Evropan, jež vyhrál: Robert Sorlie, 2003, 2005
- každý tým má na startu 16 psů, tudíž z Anchorage do Nome vyjíždí přes 1000 psů
- je zde 26 checkpointů
- největší počet musherů, kteří závod dokončili : 77, rok 2004
- jediný pětinasobný vítěz Iditarodu : Rick Swenson, 1977, 1979, 1981, 1982, 1991

La Grande Odyssée (LGO)

Historie

První myšlenku uspořádat tento závod vznikla u Henryho Kama a Nicolase Vaniera. Henry Kam v roce 2002 pomáhal jako dobrovolník při organizaci závodu Yukon Quest, kde získal nemálo zkušeností. V roce 2003 je pro závod vybrán region Portes du Soleil (Haute Savoie, Francie a Švýcarsko) a Haute Maurienne (Savoie). Partnerství je nasmlouváno pro ročníky 2005, 2006 a 2007 [19].

Pro trasu měřící 1000 km je vybráno 16 francouzských lyžařských resortů a 4 švýcarské. 90 % tras je vedeno mimo lyžařské stopy [19].

7. ledna 2005 je 18 špičkových musherů z celého světa, reprezentujících 10 národností, společně se svými třemi sty psů, připraveni vydat se na trasu prvního ročníku LGO. Kvůli organizačním potřebám je sestaven tým čítající 50 lidí. Navíc je zainteresováno dalších 200 profesionálů a přes 250 specialistů – alpinistů. Celý závod se stal velkolepou sportovní, mediální a populární záležitostí [19].

8. ledna 2006 proběhl druhý ročník, na kterém se podílelo 1000 lidí a který přilákal více než 70.000 diváků [19].

Fakta [18, 19, 20]:

- trať sestává z deseti etap (různě dlouhé, od 25 km až po 90 km)
- délka závodu je 1000 km koeficientem/výkonnostně, 600 km čistá délka
- celkové převýšení je 25.000 m
- maximální počet startujících musherů je 25, tedy 308 psů
- závod sleduje kolem 100.000 diváků
- výhra je 100.000 USD (rozdělena poměrně mezi nejlepší)
- 1000 lidí je zainteresováno v organizaci
- závod probíhá ve dvou zemích – Francii a Švýcarsku
- ročník 2009 La Grande Odyssée v celé její délce vyhrál poprvé v historii Čech Radek Havrda z Trutnovska. Porazil takové mushery, jako je dvojnásobný vítěz nejdelšího závodu na světě (Iditarod) Robert Sorlie, či Petter Karlsson, vítěz předchozího ročníku. Pro český mushing je jeho vítězství obrovským úspěchem.

Yukon Quest

Historie

Tento závod dostal své jméno na památku tzv. „dálnice severu“, řece Yukon, jež byla využívána prospektory, dobrodruhy, poštáky a vůbec všemi, kteří cestovali mezi nalezišti zlata na Klondiku v průběhu Zlaté horečky roku 1898 a odtud dále do aljašského vnitrozemí [1, 35].

První Yukon Quest byl zejména testem logistického zabezpečení a talentu všech zainteresovaných. V únoru roku 1984 opustilo Fairbanks 26 týmů a v průběhu 16–ti dnů dorazilo do Whitehorse 20 týmů. Prvním vítězem se stal Sonny Lindner, který závod dokončil zhruba za 12 dnů [1, 35].

Yukon Quest dnes

Yukon Quest je závod dlouhý 1000 mil. Jezdí se z Fairbanksu (Aljaška) do Whitehorse (Kanada). Aby byl závod zajímavější, co druhý rok se jede trasa naopak, tedy z Whitehorse do Fairbanksu [1].

Fakta [34, 35, 36]:

- první vítěz YQ : Sonny Lindner, 1984
- první vítězka : Aliy Zirkle, 2000
- první evropský vítěz : Hans Gatt, 2002
- první musher, jež vyhrál 4x v řadě : Lance Mackey, 2005, 2006, 2007, 2008
- nejrychlejší vítězný čas : 10 dní, 2 hodiny, 37 minut – Lance Mackey, 2007
- nejpomalejší vítězný čas : 14 dní, 9 hodin, 17 minu – Bruce Johnson, 1986
- každoročně se udílí cena Zlatý postroj lídrům vítězného týmu
- dále se udílejí ceny : Sportovní duch (udílejí sami musherři, cena fair play), Cena města Dawson (kdo první projede Dawsonem, získá čtyři unce yukonského zlata), Nováček roku, Cena veterinářů (udílejí veterináři závodníkovi, který poskytuje nejlepší možnou péči svým psům) a Červená lucerna (tu dostane poslední musher, který projede cílem)

2 CÍL A ÚKOLY PRÁCE

CÍL PRÁCE

Cílem diplomové práce je sledovat tréninkový cyklus psího spřežení a zhodnotit, zda byl dostatečný. Jako stěžejní závod jsme si totiž vybrali Šediváčkův long, který je velmi náročný a jak psí spřežení, tak musher, jej absolvovali poprvé.

ÚKOLY PRÁCE

- Prostudovat literaturu k dané oblasti
- Měřit každý jednotlivý trénink pomocí GPS
- Zpracovat výsledky měření – tréninkové období rozdělit podle měsíců, přičemž v každém jednotlivém měsíci zjistit celkový počet ujetých kilometrů a průměrnou rychlost.
- Vyhodnotit získané výsledky.

3 PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Popis a charakteristika měřeného spřežení

Spřežení, kterým se v naší diplomové práci zabýváme (obr.22, 23), se skládá ze šesti psů. Jedná se o pět aljašských malamutů s průkazem původu a jednoho sibiřského husky bez průkazu původu. Tři z nich jsou psi a tři jsou feny. Čtyřem z nich bylo v době měření pět let, ostatním dvěma jeden a půl roku.

Musher, který s tímto spřežením jezdí, je stár 24 let a tímto sportem se zabývá tři roky.

obr.22: psí spřežení

obr.23: psí spřežení

3.2 Trénink září

Trénink č.1

Datum : 01.09.2008

Délka : 2, 60 km

Celkový čas : 00:24:56

Z toho aktivní čas : 00:16:52

Nejvyšší dosažená rychlost : 21,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,2 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,3 km/h

Trénink č. 2

Datum : 02.09.2008

Délka : 3, 75 km

Celkový čas : 00:34:52

Průměrná rychlost celková : 6,45 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 3

Datum : 04.09.2008

Délka : 3, 75 km

Celkový čas : 00:29:49

Průměrná rychlost celková : 7, 55 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 4

Datum : 09.09.2008

Délka : 4, 51 km

Celkový čas : 00:33:57

Průměrná rychlost celková : 7, 97 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 5

Datum : 10.09.2008

Délka : 4, 70 km

Celkový čas : 00:37:32

Z toho aktivní čas : 00:33:52

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,3 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,5 km/h

Trénink č. 6

Datum : 12.09.2008

Délka : 11,09 km

Celkový čas : 01:37:13

Z toho aktivní čas : 01:26:55

Nejvyšší dosažená rychlost : 24,4 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 7,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,8 km/h

Trénink č. 7

Datum : 13.09.2008

Délka : 7, 09 km

Celkový čas : 01:03:29

Z toho aktivní čas : 00:54:08

Nejvyšší dosažená rychlost : 27,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 7,9 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,7 km/h

Trénink č. 8

Datum : 14.09.2008

Délka : 16,78 km

Celkový čas : 02:02:29

Z toho aktivní čas : 01:53:40

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,9 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,2 km/h

Trénink č. 9

Datum : 16.09.2008

Délka : 6,05 km

Celkový čas : 00:47:33

Průměrná rychlost celková : 7,63 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 10

Datum : 17.09.2008

Délka : 11,09 km

Celkový čas : 01:40:43

Z toho aktivní čas : 01:22:15

Nejvyšší dosažená rychlost : 24,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,6 km/h

Trénink č. 11

Datum : 19.09.2008

Délka : 19,41 km

Celkový čas : 02:55:06

Z toho aktivní čas : 02:16:15

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,7 km/h

Trénink č. 12

Datum : 21.09.2008

Délka : 22,61 km

Celkový čas : 02:31:16

Z toho aktivní čas : 02:10:38

Nejvyšší dosažená rychlost : 28,2 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,4 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,0 km/h

Trénink č. 13

Datum : 21.09.2008

Délka : 10,32 km

Celkový čas : 01:17:06

Průměrná rychlost celková : 8,03 km/h

Poznámka : díky selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 14

Datum : 24.09.2008

Délka : 14,62 km

Celkový čas : 01:31:48

Z toho aktivní čas : 01:25:02

Nejvyšší dosažená rychlost : 30,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,3 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,6 km/h

Trénink č. 15

Datum : 25.09.2008

Délka : 5,19 km

Celkový čas : 00:43:53

Z toho aktivní čas : 00:36:28

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,4 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,1 km/h

Trénink č. 16

Datum : 30.09.2008

Délka : 11,20 km

Celkový čas : 01:28:13

Z toho aktivní čas : 01:14:41

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,2 km/h

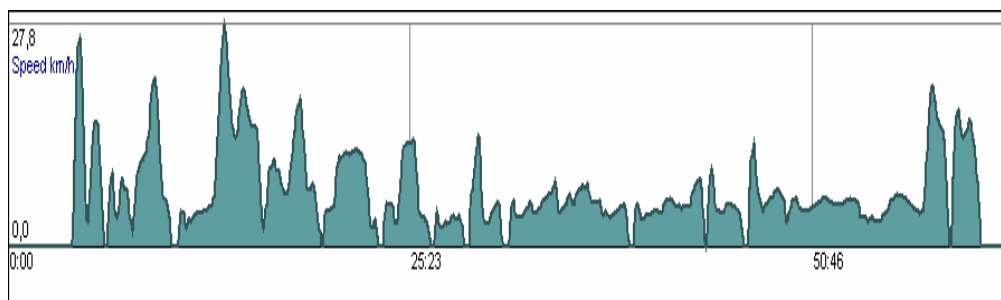
Průměrná rychlost aktivní : 9,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,6 km/h

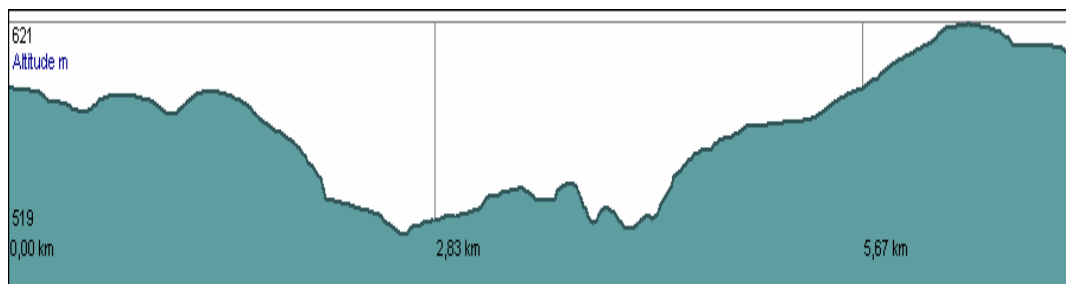
Ukázka měření tréninku č. 7 (obr. 24 – 26) :

obr.24: mapa tréninkové trasy

obr.25: graf průměrné rychlosti

obr. 26: graf nadmořské výšky

Celkový počet tréninků za měsíc září : 16

Počet ujetých km : 154,77 km

Průměrná rychlost : 7,61 km/h

3.3 Trénink říjen

Trénink č.1

Datum : 01.10.2008

Délka : 11,13 km

Celkový čas : 01:20:18

Z toho aktivní čas : 01:17:02

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,7 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,3 km/h

Trénink č.2

Datum : 03.10.2008

Délka : 12,15 km

Celkový čas : 01:13:52

Z toho aktivní čas : 01:07:16

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,9 km/h

Trénink č.3

Datum : 04.10.2008

Délka : 10,95 km

Celkový čas : 01:15:52

Z toho aktivní čas : 01:08:11

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,6 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,7 km/h

Trénink č. 4

Datum : 05.10.2008

Délka : 10,36 km

Celkový čas : 01:07:19

Z toho aktivní čas : 00:58:17

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,2 km/h

Trénink č. 5

Datum : 07.10.2008

Délka : 10,97 km

Celkový čas : 01:04:31

Z toho aktivní čas : 01:00:23

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,9 km/h

Průměrná rychlost celková : 10,2 km/h

Trénink č. 6

Datum : 10.10.2008

Délka : 10,33 km

Celkový čas : 01:18:03

Z toho aktivní čas : 01:02:07

Nejvyšší dosažená rychlost : 42,7 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,9 km/h

Trénink č. 7

Datum : 11.10.2008

Délka : 14,39 km

Celkový čas : 01:48:39

Z toho aktivní čas : 01:31:58

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,7 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,4 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,9 km/h

Trénink č. 8

Datum : 11.10.2008

Délka : 8,52 km

Celkový čas : 00:59:06

Z toho aktivní čas : 00:50:37

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,7 km/h

Trénink č. 9

Datum : 12.10.2008

Délka : 8,58 km

Celkový čas : 00:57:18

Z toho aktivní čas : 00:52:24

Nejvyšší dosažená rychlost : 27,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,0 km/h

Trénink č. 10

Datum : 14.10.2008

Délka : 4,6 km

Celkový čas : 00:31:58

Průměrná rychlost celková : 8,63 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 11

Datum : 15.10.2008

Délka : 12,18 km

Celkový čas : 01:34:04

Z toho aktivní čas : 01:11:50

Nejvyšší dosažená rychlost : 31,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,2 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,8 km/h

Trénink č. 12

Datum : 17.10.2008

Délka : 12,18 km

Celkový čas : 01:11:27

Z toho aktivní čas : 01:08:35

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 10,2 km/h

Trénink č. 13

Datum : 18.10.2008

Délka : 10,35 km

Celkový čas : 01:07:09

Z toho aktivní čas : 00:55:53

Nejvyšší dosažená rychlost : 28,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 11,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,3 km/h

Trénink č. 14

Datum : 19.10.2008

Délka : 11,96 km

Celkový čas : 01:12:16

Z toho aktivní čas : 01:04:59

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 11,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,9 km/h

Trénink č. 15

Datum : 25.10.2008

Délka : 14,51 km

Celkový čas : 01:30:09

Z toho aktivní čas : 01:15:51

Nejvyšší dosažená rychlost : 33,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 11,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,7 km/h

Trénink č. 16

Datum : 26.10.2008

Délka : 15,14 km

Celkový čas : 01:30:45

Z toho aktivní čas : 01:19:55

Nejvyšší dosažená rychlost : 38,0 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 11,4 km/h

Průměrná rychlost celková : 10,0 km/h

Trénink č. 17

Datum : 28.10.2008

Délka : 4,58 km

Celkový čas : 00:22:13

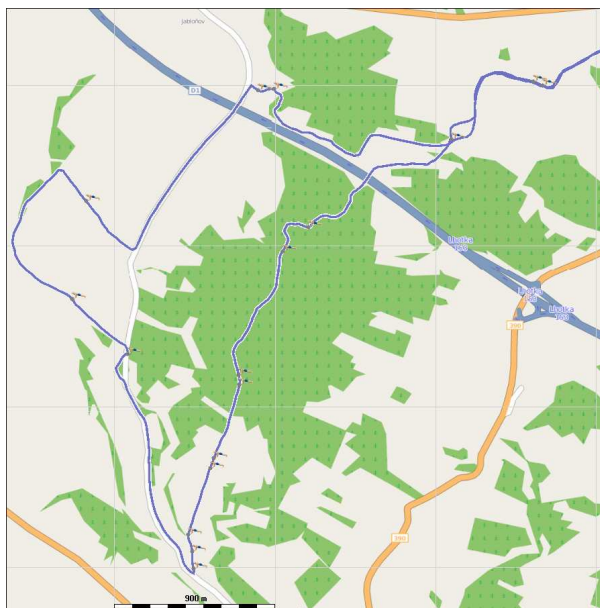
Z toho aktivní čas : 00:19:37

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,8 km/h

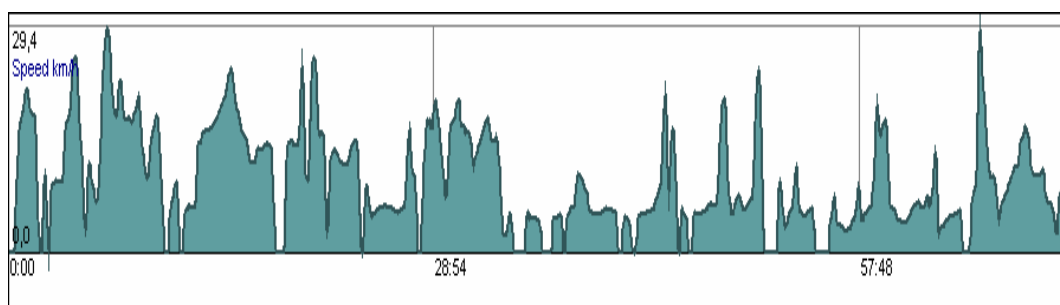
Průměrná rychlost aktivní : 14,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 12,4 km/h

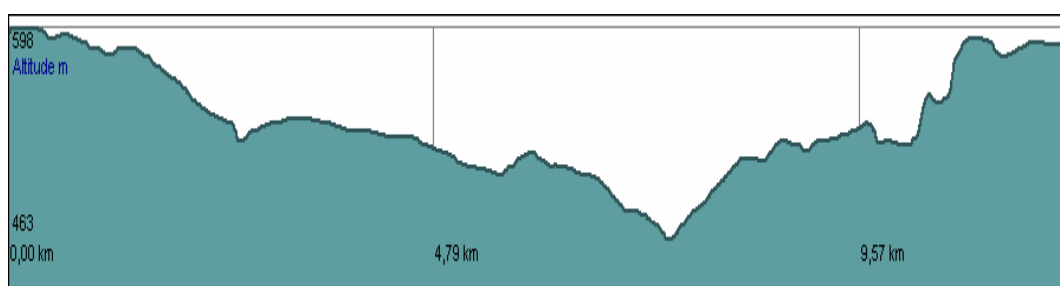
Ukázka měření tréninku č. 14 (obr.27-29) :

obr.27: mapa tréninkové trasy

obr.28: graf průměrné rychlosti

obr.29: graf nadmořské výšky

Celkový počet tréninků za měsíc říjen : 17

Počet ujetých km : 182,89 km

Průměrná rychlost : 9,11 km/h

3.4 Trénink listopad

Trénink č. 1

Datum : 01.11.2008

Délka : 4,6 km

Celkový čas : 00:16:44

Průměrná rychlost celková : 16,49 km/h

Poznámka : z důvodu účasti na závodech (Trnávka, off-snow) nebylo zapotřebí měření, parametry byly zjištěny z výsledkové listiny

Trénink č. 2

Datum : 02.11.2008

Délka : 5,6 km

Celkový čas : 00:25:34

Průměrná rychlost celková : 13,14 km/h

Poznámka : z důvodu účasti na závodech (Trnávka, off-snow) nebylo zapotřebí měření, parametry byly zjištěny z výsledkové listiny

Trénink č. 3

Datum : 04.11.2008

Délka : 11,87 km

Celkový čas : 01:10:46

Z toho aktivní čas : 01:02:57

Nejvyšší dosažená rychlost : 28,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 11,3 km/h

Průměrná rychlost celková : 10,1 km/h

Trénink č. 4

Datum : 05.11.2008

Délka : 13,97 km

Celkový čas : 01:41:20

Z toho aktivní čas : 01:27:41

Nejvyšší dosažená rychlost : 31,0 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,6 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,3 km/h

Trénink č. 5

Datum : 07.11.2008

Délka : 21,19 km

Celkový čas : 02:22:14

Z toho aktivní čas : 02:11:18

Nejvyšší dosažená rychlost : 24,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,9 km/h

Trénink č. 6

Datum : 08.11.2008

Délka : 21,51 km

Celkový čas : 02:54:16

Z toho aktivní čas : 02:39:15

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,4 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,4 km/h

Trénink č. 7

Datum : 09.11.2008

Délka : 20,08 km

Celkový čas : 02:42:04

Z toho aktivní čas : 02:06:04

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,6 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,4 km/h

Trénink č. 8

Datum : 11.11.2008

Délka : 16,04 km

Celkový čas : 01:58:51

Z toho aktivní čas : 01:39:42

Nejvyšší dosažená rychlost : 20,7 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,1 km/h

Trénink č. 9

Datum : 14.11.2008

Délka : 20,2 km

Celkový čas : 02:19:27

Z toho aktivní čas : 02:07:55

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,7 km/h

Trénink č. 10

Datum : 15.11.2008

Délka : 19,23 km

Celkový čas : 02:37:06

Z toho aktivní čas : 02:21:57

Nejvyšší dosažená rychlost : 21,9 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,3 km/h

Trénink č. 11

Datum : 16.11.2008

Délka : 18,39 km

Celkový čas : 02:05:08

Z toho aktivní čas : 01:55:32

Nejvyšší dosažená rychlost : 24,2 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,8 km/h

Trénink č. 12

Datum : 20.11.2008

Délka : 17,5 km

Celkový čas : 02:04:12

Z toho aktivní čas : 01:52:00

Nejvyšší dosažená rychlost : 27,7 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,4 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,5 km/h

Trénink č. 13

Datum : 22.11.2008

Délka : 7,94 km

Celkový čas : 00:51:33

Z toho aktivní čas : 00:42:12

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 11,3 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,2 km/h

Trénink č. 14

Datum : 22.11.2008

Délka : 3,82 km

Celkový čas : 00:28:23

Z toho aktivní čas : 00:25:05

Nejvyšší dosažená rychlost : 21,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,1 km/h

Trénink č. 15

Datum : 23.11.2008

Délka : 7,95 km

Celkový čas : 00:49:05

Z toho aktivní čas : 00:46:35

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,4 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,2 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,7 km/h

Trénink č. 16

Datum : 24.11.2008

Délka : 26,67 km

Celkový čas : 02:59:36

Z toho aktivní čas : 02:44:28

Nejvyšší dosažená rychlost : 20,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,2 km/h

Trénink č. 17

Datum : 25.11.2008

Délka : 20,41 km

Celkový čas : 02:20:15

Z toho aktivní čas : 02:06:59

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,6 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,7 km/h

Trénink č. 18

Datum : 26.11.2008

Délka : 12,75 km

Celkový čas : 01:39:40

Z toho aktivní čas : 01:26:39

Nejvyšší dosažená rychlost : 22,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,7 km/h

Trénink č. 19

Datum : 29.11.2008

Délka : 22,52 km

Celkový čas : 02:07:35

Z toho aktivní čas : 02:05:15

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,8 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 10,6 km/h

Trénink č. 20

Datum : 30.11.2008

Délka : 22,82 km

Celkový čas : 02:13:04

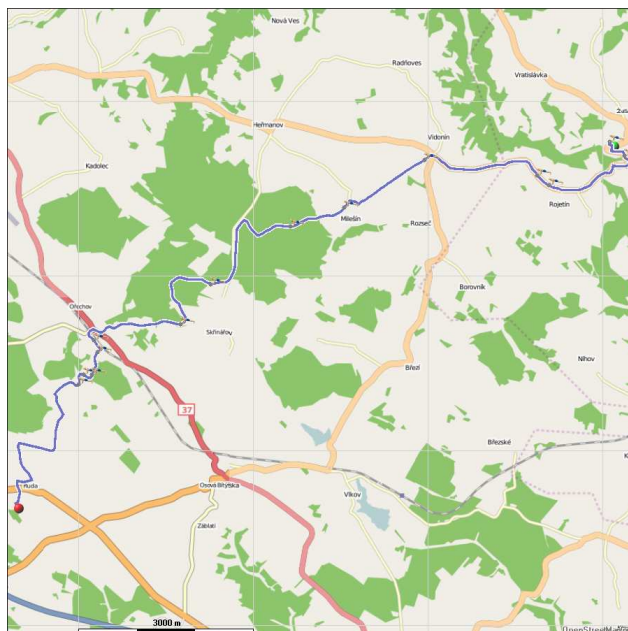
Z toho aktivní čas : 02:10:25

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,4 km/h

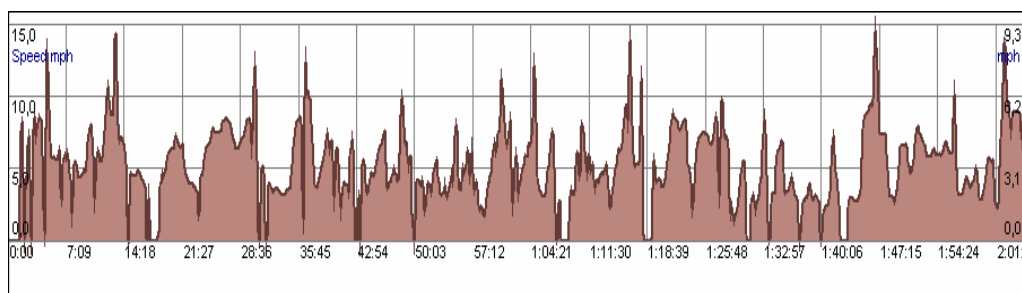
Průměrná rychlost aktivní : 10,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 10,3 km/h

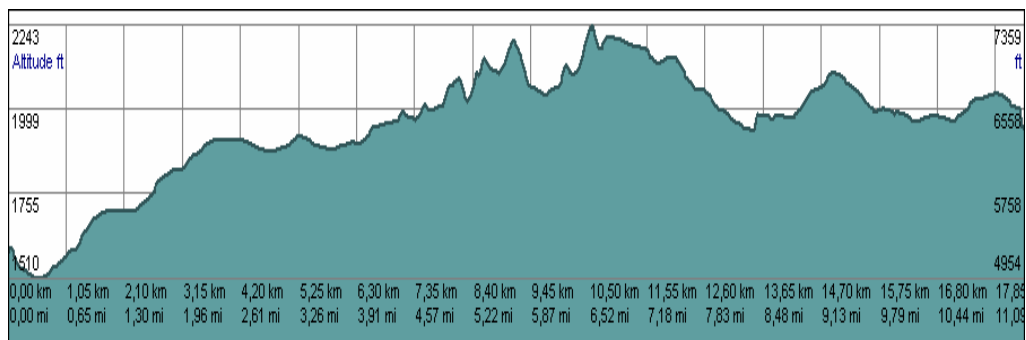
Ukázka měření tréninku č. 17 (obr.30-31):

obr.30: mapa tréninkové trasy

obr.31: graf průměrné rychlosti

obr.32: graf nadmořské výšky

Celkový počet tréninků za měsíc listopad : 20

Počet ujetých km : 313,07 km

Průměrná rychlost : 8,67 km/h

3.5 Trénink prosinec

Trénink č. 1

Datum : 02.12.2008

Délka : 23,55 km

Celkový čas : 02:41:45

Z toho aktivní čas : 02:30:13

Nejvyšší dosažená rychlost : 27,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,4 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,7 km/h

Trénink č. 2

Datum : 03.12.2008

Délka : 26,45 km

Celkový čas : 03:00:55

Z toho aktivní čas : 02:52:11

Nejvyšší dosažená rychlost : 33,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,2 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,8 km/h

Trénink č. 3

Datum : 06.12.2008

Délka : 19,93 km

Celkový čas : 02:07:59

Z toho aktivní čas : 01:58:27

Nejvyšší dosažená rychlost : 28,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,3 km/h

Trénink č. 4

Datum : 06.12.2008

Délka : 14,65 km

Celkový čas : 01:45:20

Z toho aktivní čas : 01:38:07

Nejvyšší dosažená rychlost : 28,7 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,3 km/h

Trénink č. 5

Datum : 07.12.2008

Délka : 19,98 km

Celkový čas : 02:13:31

Z toho aktivní čas : 02:06:43

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,2 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,0 km/h

Trénink č. 6

Datum : 07.12.2008

Délka : 16,06 km

Celkový čas : 01:55:43

Z toho aktivní čas : 01:41:55

Nejvyšší dosažená rychlost : 28,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,5 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,3 km/h

Trénink č. 7

Datum : 09.12.2008

Délka : 28,12 km

Celkový čas : 03:01:14

Z toho aktivní čas : 02:52:44

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,2 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,3 km/h

Trénink č. 8

Datum : 11.12.2008

Délka : 29,06 km

Celkový čas : 03:05:53

Z toho aktivní čas : 02:53:22

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,2 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 10,06 km/h

Průměrná rychlost celková : 9,38 km/h

Trénink č. 9

Datum : 12.12.2008

Délka : 35,46 km

Celkový čas : 04:22:33

Z toho aktivní čas : 04:06:58

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,4 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,6 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,1 km/h

Trénink č. 10

Datum : 13.12.2008

Délka : 44,99 km

Celkový čas : 05:25:40

Z toho aktivní čas : 04:55:29

Nejvyšší dosažená rychlost : 29,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,3 km/h

Trénink č. 11

Datum : 14.12.2008

Délka : 33,3 km

Celkový čas : 03:47:34

Z toho aktivní čas : 03:37:11

Nejvyšší dosažená rychlost : 34,0 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,2 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,8 km/h

Trénink č. 12

Datum : 20.12.2008

Délka : 20,1 km

Celkový čas : 02:59:45

Z toho aktivní čas : 02:05:15

Nejvyšší dosažená rychlost : 24,2 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,6 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,7 km/h

Trénink č. 13

Datum : 20.12.2008

Délka : 30,0 km

Celkový čas : 04:00:00

Průměrná rychlost celková : 7, 5 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 14

Datum : 23.12.2008

Délka : 12,04 km

Celkový čas : 01:38:44

Z toho aktivní čas : 01:19:13

Nejvyšší dosažená rychlost : 30,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,1 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,06 km/h

Trénink č. 15

Datum : 27.12.2008

Délka : 20,0 km

Celkový čas : 03:30:00

Průměrná rychlost celková : 7, 5 km/h

Poznámka : z důvodu selhání techniky byl tento trénink navolen ručně, tzn. trasa byla změřena na internetu (mapy.cz), čas na hodinkách, průměrná rychlost byla vypočítána.

Trénink č. 16

Datum : 28.12.2008

Délka : 27,35 km

Celkový čas : 06:13:45

Z toho aktivní čas : 03:48:16

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,0 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 7,2 km/h

Průměrná rychlost celková : 4,4 km/h

Trénink č. 17

Datum : 29.12.2008

Délka : 12,96 km

Celkový čas : 02:16:44

Z toho aktivní čas : 01:39:16

Nejvyšší dosažená rychlost : 23,8 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 7,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 5,7 km/h

Trénink č. 18

Datum : 30.12.2008

Délka : 17,47 km

Celkový čas : 02:42:27

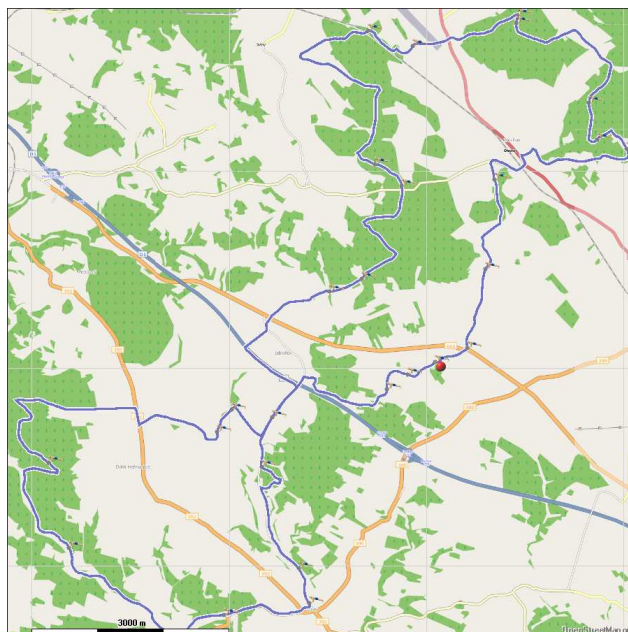
Z toho aktivní čas : 01:59:47

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,7 km/h

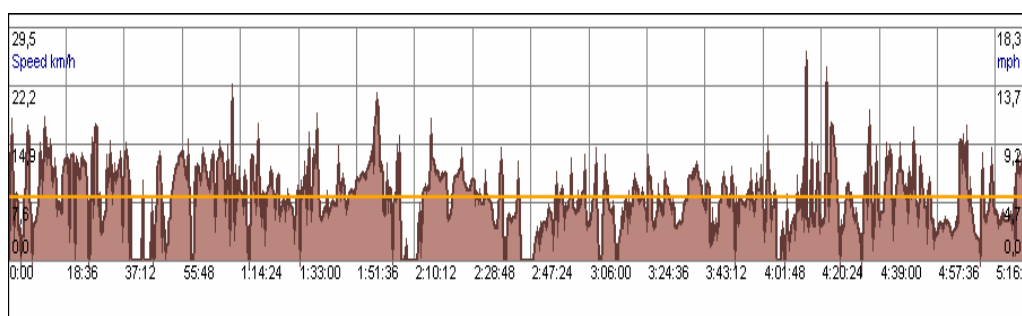
Průměrná rychlost aktivní : 8,8 km/h

Průměrná rychlost celková : 6,5 km/h

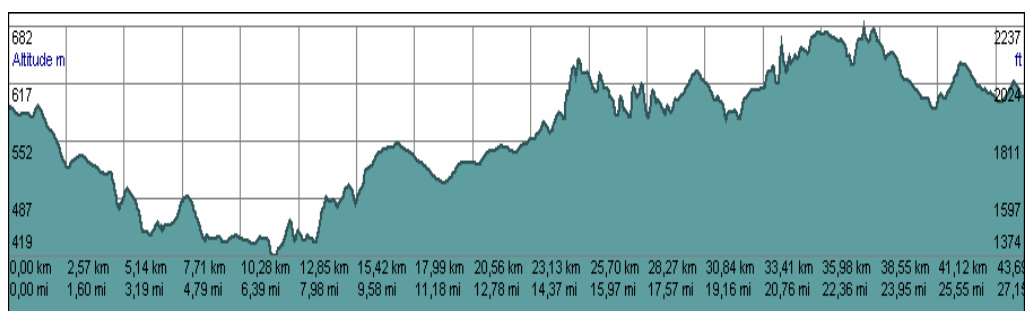
Ukázka měření tréninku č. 10 (obr.33-35):

obr.33: mapa tréninkové trasy

obr.34: graf průměrné rychlosti

obr.35: graf nadmořské výšky

Celkový počet tréninků za měsíc prosinec : 18

Počet ujetých km : 431,67 km

Průměrná rychlost : 8,08 km/h

3.6 Trénink leden

Trénink č. 1

Datum : 01.01.2009

Délka : 27,24 km

Celkový čas : 05:41:35

Z toho aktivní čas : 03:27:50

Nejvyšší dosažená rychlost : 22,4 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 7,9 km/h

Průměrná rychlost celková : 4,8 km/h

Trénink č. 2

Datum : 02.01.2009

Délka : 15,65 km

Celkový čas : 03:20:37

Z toho aktivní čas : 02:14:10

Nejvyšší dosažená rychlost : 20,5 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 7,0 km/h

Průměrná rychlost celková : 4,7 km/h

Trénink č. 3

Datum : 08.01.2009

Délka : 20,44 km

Celkový čas : 02:19:50

Z toho aktivní čas : 02:06:57

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,1 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 9,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,8 km/h

Trénink č. 4

Datum : 11.01.2009

Délka : 27,09 km

Celkový čas : 03:19:27

Z toho aktivní čas : 03:02:34

Nejvyšší dosažená rychlost : 30,0 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,9 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,1 km/h

Trénink č. 5

Datum : 14.01.2009

Délka : 30,96 km

Celkový čas : 03:47:54

Z toho aktivní čas : 03:33:16

Nejvyšší dosažená rychlost : 26,6 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,2 km/h

Trénink č. 6

Datum : 16.01.2009

Délka : 29,23 km

Celkový čas : 03:32:40

Z toho aktivní čas : 03:22:12

Nejvyšší dosažená rychlost : 25,3 km/h

Průměrná rychlost aktivní : 8,7 km/h

Průměrná rychlost celková : 8,2 km/h

Trénink č. 7

Datum : 17.01.2009

Délka : 26,67 km

Celkový čas : 03:27:03

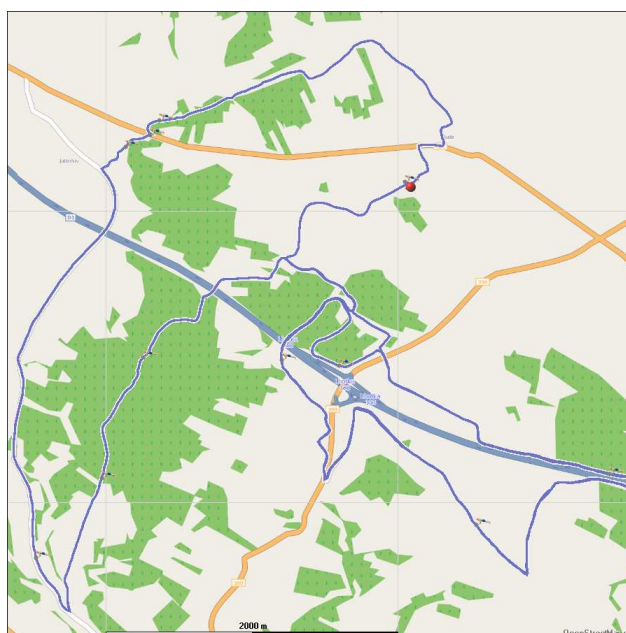
Z toho aktivní čas : 03:07:37

Nejvyšší dosažená rychlost : 30,3 km/h

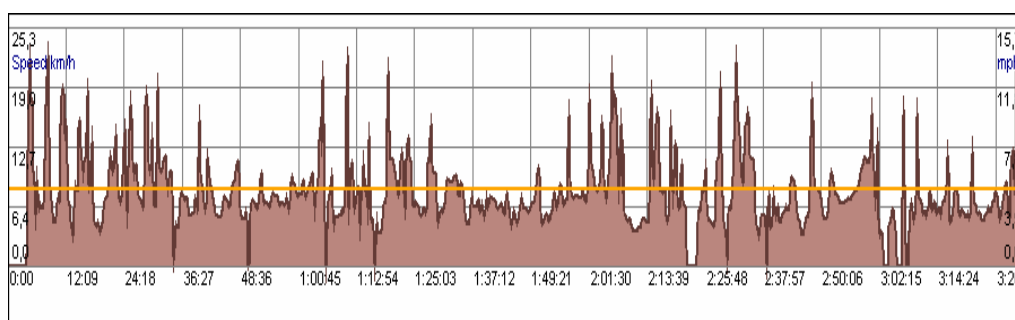
Průměrná rychlost aktivní : 7,9 km/h

Průměrná rychlost celková : 7,1 km/h

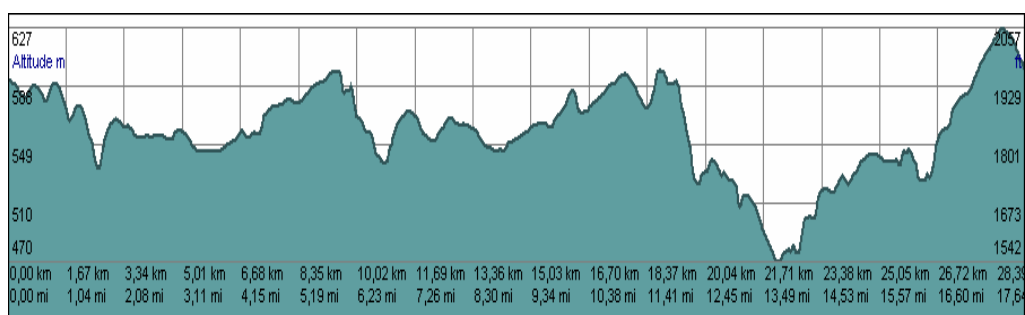
Ukázka tréninku č. 6 (obr.36-38):

obr.36: mapa tréninkové trasy

obr.37: graf průměrné rychlosti

obr.38: graf nadmořské výšky

Celkový počet tréninků za měsíc leden : 7

Počet ujetých km : 177,28

Průměrná rychlost : 7,12 km/h

3.7 Tréninkové období září – leden

Celkový počet tréninků v tréninkovém období září – leden : 78

Celkový počet ujetých km : 1259,68 km

Průměrná rychlost : 8,11 km/h

3.8 Šediváčkův long

1. ETAPA

Datum : 21.01.2009

Délka : 70,0 km

Celkový čas : 09:17:47

Průměrná rychlost celková : 7,53 km/h

2. ETAPA

Datum : 22.01.2009

Délka : 45,0 km

Celkový čas : 06:23:41

Průměrná rychlost celková : 7,04 km/h

3.ETAPA

Datum : 23.01.2009

Délka : 45,0 km

Celkový čas : 07:26:08

Průměrná rychlost celková : 6,05 km/h

4.ETAPA

Datum : 24.01.2009

Délka : 25,0 km

Celkový čas : 04:35:33

Průměrná rychlost celková : 5,44 km/h

Celkový počet kilometrů : 185

Celkový čas : 27:43:09

Průměrná rychlost : 6,51 km/h

DISKUSE

Za vrchol sezóny jsme si zvolili náročný etapový závod – Šediváčkův long. Původním záměrem bylo rozdělit sezónu 2008/2009 na část tréninkovou a část závodní. Chtěli jsme totiž ještě před vrcholem sezóny absolvovat závod Oravský long – závod na sněhu. Ovšem díky nepřízni počasí byl tento závod zrušen a to je důvod toho, že jsme nakonec tyto dvě etapy cyklu nerozlišili.

Nepřízeň počasí hrála důležitou roli i při vrcholu naší sezóny – Šediváčkově longu. Závod byl zkrácen, mnoho závodníků závod nedokončilo. Pršelo a bylo velmi teplo – tato skutečnost velmi negativně ovlivnila výkon psů. Ze subjektivního hlediska si myslíme, že jsme na tento závod natrénovali v rámci našich možností. Bohužel pracovní vytížení velmi negativně ovlivnilo v měsíci lednu náš tréninkový plán, což se nepříznivě projevilo na našem celkovém výkonu. Každopádně jsme hrdí na to, že jsme závod i přes nepřízeň počasí a nedostatečné trénování v měsíci lednu dokončili.

Chtěli bychom podotknout, že tato práce není návodem, jak trénovat. Může samozřejmě pomoci, či inspirovat. Objem tréninku se totiž liší podle délky tras, které chceme zvládnout a hlavně podle našich časových možností. Trénink je tedy velmi individuální záležitost.

ZÁVĚR

Tato práce byla napsána především pro ty, kteří nemají velké povědomí o sportu psích spřežení a také pro ty, kteří by se v budoucnu tomuto zajímavému sportu chtěli věnovat. Měla by tedy napomoci případným zájemcům zorientovat se v tomto odvětví a získat základní informace. Sport psích spřežení neznamena pouze velký počet psů a saně, ale např. i jednoho psa a kolo, či pouze samostatný běh se psem. Znamená to tedy, že je vhodný i pro ty, kteří mají méně času a nemají možnost ustájení většího počtu psů. Předpokladem je ale samozřejmě láska ke psům, zodpovědnost za ně a vztah k pohybové aktivitě.

V teoretické části se zabýváme historií sportu, plemeny vhodnými pro tento sport, tréninkem a závody. Přičemž tréninku a závodům věnujeme větší část, neboť je považujeme za stěžejní.

Praktická část je zaměřena na sledování tréninkového cyklu spřežení v sezóně 2008/2009. Rozebíráme v ní jednotlivé měsíce tréninku, sledujeme počet ujetých kilometrů a vyhodnocujeme získané informace.

RESUMÉ

Hlavním cílem práce je sledování tréninků psího spřežení, jejich měření a zpracování výsledků.

Teoretická část se zabývá historií sportu psích spřežení, charakteristikou nejčastějších plemen, používaných v tomto sportu, dále potom tréninkem a závody psích spřežení.

Praktická část je zaměřena detailněji na jednotlivé měsíce v tréninkovém období září – leden. Součástí jsou i ukázky měření.

SUMMARY

The main aim of this thesis is observation of sled dogs trainings. The observation contains measurement, clock and elaborating of the results.

The theoretical part is divided into four sections; the first section discusses the history of sled dogs sport, the second section describes characteristic of the most frequent breeds used in this sport, the third section is about training and final passage describes races of sled dogs.

The practical part examines individual months during the training period from September to January. Samples of observed measurements are included in this section.

SEZNAM POUŽITÉ LITARATURY A INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Firth, J. *Yukon Quest*. Volary: Stehlík, 2004, 320 s. ISBN 80-902707-8-6.
2. Imbert, B. *Velké polární výpravy*. Martin: Slovart, 1996, 224 s. ISBN 80-85871-16-5.
3. Hanzlík, P. *Mush go!*. Kardašova Řečice: Jihočeské nakladatelství Růže, 1991, 121 s. ISBN 80-7016-041-1.
4. Heller, J. *Fyziologie tělesné zátěže.II., Speciální část. 3.díl*. Praha: Karolinum, 1996, 222 s. ISBN 80-7184-225-7.
5. Heřmanský, J. *Moderní anglicko-český slovník sportovních výrazů*. Brno: Barrister & Principal, 2003, 610 s. ISBN 80-86598-46-2.
6. Kolektiv autorů. *Akademický slovník cizích slov*. Praha: Academia, 1995, 834 s. ISBN 80-200-0524-2.
7. Pečená, L. *Sport psích spřežení od A do Z*. Praha: Sobotáles, 2000, 112 s. ISBN 80-85920-63-8.
8. Riddle, M. *The new Complete Alaskan Malamute*. ? : Howell Book House, 1990, 259 s. ISBN 0-87605-008-9.
9. Schleglová-Koflerová, K. *Husky*. Praha: JAN VAŠUT, 2000, 65 s. ISBN 80-7236-093-0.
10. Stockman, T. *Aljašský malamut*. Praha: Fortuna Print, 2003, 157 s. ISBN 80-7321-090-8.
11. Zemanová, T. *Charakteristika sportu psích spřežení*. Bakalářská práce. Brno: FSpS MU, 2007, 43 s.
12. <http://casopis.planetazvirat.cz/080206-neuznana-plemena-psu-1.html>
13. <http://casopis.planetazvirat.cz/080206-neuznana-plemena-psu-2.html>
14. <http://casopis.planetazvirat.cz/060305-tajemstvi-dalekeho-severu-6.html>
15. <http://www.czechlongtrail.com/2009/content-cz/program.htm>
16. <http://www.czechlongtrail.com/2009/results2009.pdf>
17. <http://www.czechlongtrail.com/2009/content-cz/vstupniinfo.htm>
18. http://www.grandeodysee.com/tout_sur_lgo/anglais/archives.php
19. http://www.grandeodysee.com/tout_sur_lgo/anglais/history.php
20. http://www.grandeodysee.com/tout_sur_lgo/anglais/key_figures.php
21. <http://www.iditarod.com/learn/awards.html>
22. <http://www.iditarod.com/learn/history.html>

23. <http://www.iditarod.com/learn/trivia.html>
24. [http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=casopis&m1=clanek&id_cla
nku=369](http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=casopis&m1=clanek&id_cla
nku=369)
25. <http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody>
26. [http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=propozice&rok
=2008&czavodu1=1](http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=propozice&rok
=2008&czavodu1=1)
27. [http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=vysledky&rok
=2008&czavodu1=1](http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=vysledky&rok
=2008&czavodu1=1)
28. [http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=propozice&rok
=2008&czavodu1=20](http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=propozice&rok
=2008&czavodu1=20)
29. [http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=vysledky&rok
=2008&czavodu1=20](http://www.mushing.cz/index.php?kod=&modul=zavody&m1=vysledky&rok
=2008&czavodu1=20)
30. <http://www.polar dogs.org/content/am.htm>
31. <http://www.polar dogs.org/content/gp.htm>
32. <http://www.polar dogs.org/content/s.htm>
33. <http://www.polar dogs.org/content/sh.htm>
34. <http://www.yukonquest.com/site/past-race-results-hall-of-fame/>
35. <http://www.yukonquest.com/site/race-history-and-background/>
36. <http://www.yukonquest.com/site/sled-dogs-in-the-north/>